

„ТРЕЙС ГРУП ХОЛД“ АД

ИНДИВИДУАЛЕН МЕЖДИНЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

КЪМ 30.06.2024 г.

Финансовият отчет, завършващ на 30.06.2024 г. от страница 1 до страница 70 е одобрен и подписан от името на „ТРЕЙС ГРУП ХОЛД“ АД от:

Изпълнителен директор:

Боян Стоянов Делчев

Съставител:

Таня Стоянова Станчева

BOYAN
STOYANOV
DELICHEV

Digitally signed by
BOYAN STOYANOV
DELICHEV
Date: 2024.07.30
19:01:28 +03'00'

Tanya
Stoyanova
Stancheva

Digitally signed
by Tanya
Stoyanova
Stancheva
Date: 2024.07.30
18:42:54 +03'00'

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ, СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА, ИЗХОДНИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Трейс Груп Холд АД е акционерно дружество, регистрирано в Старозагорски окръжен съд по фирмено дело №255/2005год., вписано в Агенция по вписванията с ЕИК: 123682269 и е със седалище, адрес на управление и място на стопанска дейност: гр. София 1408, ул. Никола Образописов №12.

Основната дейност на дружеството-майка е придобиване, управление, оценка и продажба на участия в български и чуждестранни дружества, придобиване, управление и продажба на облигации, придобиване, управление и продажба на патенти, отстъпване на лицензи за използване на патенти на дружества, в които холдинговото дружество участва, финансиране на дружества, в които холдинговото дружество участва, проектиране, изграждане, реконструкция, рехабилитация и основни ремонти на пътища, пътни съоръжения, съоръжения за автомагистрала, пътища и улици (мостове, тунели и др.) и пътна инфраструктура; проектиране, изграждане, реконструкция, обзавеждане, ремонт и инвеститорски контрол на търговски и жилищни строителни обекти, на железопътни линии и самолетни писти /ново строителство, основен ремонт и рехабилитация/; на метростанции; на хидроенергийни, хидромелиоративни, водоснабдителни съоръжения и системи; на пристанищни и брегоукрепителни съоръжения и системи; извършване на всякакви видове строително-монтажни работи, консултантски услуги, търговска дейност и отдаване под наем (сублизинг) на дълготрайни активи.

Трейс Груп Холд АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа. Дружеството има учредени клонове в: Република Сърбия, Република Чехия, Украйна, Македония, Румъния и Гърция.

1.1. СОБСТВЕНОСТ И УПРАВЛЕНИЕ НА ДРУЖЕСТВОТО

Основният капитал е разпределен на 24 200 000 бр. безналични поименни акции с номинална стойност 1 лев.

Собствеността към 30.06.2024 г. е разпределена както следва:

	%
Николай Михайлов	67,26%
Галини-Н ЕООД	9,00%
Трейс Груп Холд АД (обратно изкупени акции)	0,03%
Други физически и юридически лица	23,71%
	100,00%

Дружеството има двустепенна форма на управление, състояща се от Надзорен съвет и Управителен съвет, както и назначен от Общото събрание на акционерите одитен комитет.

Членове на Надзорния съвет към 30.06.2024 г., са:

Николай Михайлов
Манол Денев
Марисела Рунтева

Председател
Член
Член

Членове на Управителния съвет към 30.06.2024г., са:

Десислава Любенова	Председател
Боян Делчев	Член
Манол Кавръков	Член

Трейс Груп Холд АД се представява и управлява към 30.06.2024 г. г. от изпълнителния директор инж. Боян Делчев.

Членове на Одитния комитет към 30.06.2024 г. са:

Христо Савчев	Председател
проф. д-р Христина Николова	Член
Диана Деянова-Рангелова	Член

1.2. ДРУГА ИНФОРМАЦИЯ

Съставител на финансовия отчет: Тания Станчева

Юристи: Христина Арихтева

Одитор: Калин Апостолов, ДЕС № 657

Обслужващи банки: Уникредит Булбанк АД, Обединена Българска Банка АД, Банка ДСК ЕАД, Юробанк България АД,

Към датата на настоящия финансов отчет средносписъчния състав на персонала в Трейс Груп Холд АД е 286 работници и служители.

Обхват на финансовия отчет : Финансовият отчет е индивидуален отчет на предприятието и обхваща периода, започващ на 01.01.2024 г. и завършващ на 30.06.2024 г.

Период на сравнителната информация – предходен период : Годината, започваща на 01.01.2023г. и завършваща на 31.12.2023 г.

Дата на финансовия отчет : 30.07.2024г

2. СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА

2.1. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ

Индивидуалният годишен финансов отчет на Дружеството е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Комисията на Европейския съюз. Те включват стандарти за финансово отчитане и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС). МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти” (МСС).

Счетоводната политика на Дружеството е разработена в съответствие със Закона за счетоводството и Международните стандарти за финансово отчитане.

Представянето на индивидуалния финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансово отчитане изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите,

на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на индивидуалния финансов отчет.

Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на индивидуалния финансов отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях.

За текущата финансова година Дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са одобрени за приложение в Европейския съюз (ЕС) и които, и както са били уместни за нейната дейност.

Дружеството прилага следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които имат ефект върху финансовия отчет на Дружеството и са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2023 г.:

МСФО 17 Застрахователни договори, вкл. подобрения от юни 2020 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2023)

Целта на проекта да се създаде единен стандарт, включващ всички принципите, така че той да е приложим към всички застрахователни и презастрахователни договори, с което да се подобри съпоставимостта между компаниите, юрисдикциите и пазарите.

МСС 1 Представяне на финансови отчети (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2023)

С промените се въвеждат изисквания предприятия да оповестяват съществената информация, свързана със счетоводната им политика, вместо значимите счетоводни политики.

МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2023)

Измененията касаят определението на счетоводни приблизителни оценки, като са направени и други промени в стандарта, чрез които да се улеснят предприятия при разграничаването между промени в приблизителните оценки и промени в счетоводната политика.

МСС 12 Данъци върху дохода (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2023)

С проекта се стеснява обхватът на изключенията за признаване на отсрочени данъци, така че то да не се прилага за сделки, при чието първоначално признаване възникват равни облагаеми и приспадащи се временни разлики.

МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2023)

С промените се въвеждат условия за преход относно представянето на сравнителна информация при първоначалното прилагане на МСФО 17, така че да се избегнат временни несъответствия във финансовите активи и задълженията по застрахователни договори, съответно да се подобри полезността на сравнителната информация.

МСС 12 Данъци върху дохода (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2023)

С измененията са приети правила и изключения, съответно за оповестяване и признаване на данъците върху дохода, които произтичат от данъчни закони, приети или почти приети с цел въвеждане на примерните правила от втори стълб, издадени от Организацията за икономически сътрудничество и развитие.

Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Дружеството

Към датата на одобрението на този финансов отчет някои нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти са публикувани, но не са влезли в сила и не са били приложени от по-ранна дата от Дружеството.

МСС 1 Представяне на финансови отчети (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2024)

С промените се поясняват изискванията относно класификацията на нетекущите задължения и правата за разсрочване, с които трябва да разполага предприятието към края на периода, съответно, че те не зависят от желанията и вижданията на ръководството, както и влиянието върху класификацията на условията по договорите или намеренията за погасяване с инструменти на собствения капитал. През 2022 г. към проекта са включени и нови изменения, които имат за цел да подобрят представянето в случаите на споразумения за отлагане на уреждането на задължения с дванадесет или повече месеца, с което се адресират потребностите на заинтересованите страни относно класифицирането на такива пасиви като текущи или нетекущи.

МСФО 16 Лизинг (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2024)

С проекта се добавят конкретни изисквания относно последващото оценяване при операции по обратен лизинг, с което, при договори с променливи плащания и последващи промени в условията и/или срока по тях, да се избегне рискът от признаване на резултати, които не са реализирани.

Годишни подобрения и стандарти, които са в сила за следващи периоди и все още не са приети от ЕС към края на периода:**МСС 7 Отчет за паричния поток, МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестяване** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2024)

С измененията се разширяват изискванията относно оповестяването на споразумения за финансиране от доставчици, включително как такива договорености влияят на предприятията, техният ефект върху излагането на ликвиден риск, както и евентуалните последици при оттеглянето на такива финансираня.

МСС 21 Ефекти от промени в обменните курсове (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01 януари 2024)

С промените се въвеждат изисквания за предприятията да прилагат последователен подход при преценката дали дадена валута е конвертируема в друга, съответно, при определяне на приложимия обменен курс, както и за необходимите оповестявания в тази връзка.

2.2. ДЕЙСТВАЩО ПРЕДПРИЯТИЕ

Финансовият отчет на Дружеството за периода, приключващ на 31.12.2023 г., е изготвен на базата на принципа на действащо предприятие.

Ръководството текущо наблюдава възможните бизнес и финансови рискове за Дружеството, и според оценката на тяхната значимост обмисля и/или предприема действия, включително такива, произтичащи от реализацията и финансирането на мащабни проекти, по които Дружеството изпълнява в страната и чужбина. Ръководството е на мнение, че идентифицираните потенциални рискове са адресирани подходящо, включително чрез осигуряване на финансиране (виж т. 3.7).

2.3. ПРОМЕНИ В СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА

Възприетата счетоводна политика е последователна с прилаганата през предходната година, с изключение на ефектите от влезлите в сила нови стандарти и изискванията, които се прилагат перспективно, като Дружеството се е съобразило в пълнота.

2.4. ОТЧЕТНА ВАЛУТА

Съгласно изискванията на българското законодателство счетоводните регистри са изготвени в лева.

Данните във финансовите отчети са в хиляди лева.

Към 30.06.2024 г. фиксингът на някои валути към българския лев е както следва:

Валута	<u>30.06.2024г.</u>
1 EUR	1.955830 лева
1 RSD	0.016709 лева
1 CZK	0.078155 лева
1 RON	0.392997 лева
1 USD	1.827200 лева

2.5. СРАВНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Текущ отчетен период от 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г. Предходен отчетен период от 01.01.2023 г. до 31.12.2023 г. Дружеството представя сравнителна информация за една предходна финансова година. Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.6. КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Дружеството е избрало да оповестява сегментна информация и доход на акция в своя консолидиран финансов отчет.

Консолидираният финансов отчет ще бъде изготвен в срок до 29.08.2024 г. и ще бъде публикуван на страницата на дружеството.

2.7. ТЕКУЩИ И НЕТЕКУЩИ АКТИВИ И ПАСИВИ

2.7.1. Текущи и нетекущи активи

Дружеството класифицира актив като текущ, когато отговаря на някой от следните критерии:

- очаква да реализира актива или възнамерява да го продаде или употреби в своя нормален оперативен цикъл;
- държи актива предимно с цел търгуване;
- очаква да реализира актива в рамките на дванадесет месеца след края на отчетния период; или
- активът е пари или парични еквиваленти (съгласно дефиницията на МСФО 7), освен ако за актива няма ограничение да бъде разменян или използван за уреждане на пасив в продължение най-малко на дванадесет месеца след края на отчетния период.

Актив се класифицира като нетекущ, когато не отговаря на критериите за класифициране като текущ.

2.7.2. Текущи и нетекущи пасиви

Пасив се класифицира като текущ, когато отговаря на някой от следните критерии:

- очаква да уреди пасива в своя нормален оперативен цикъл;
- държи пасива предимно с цел търгуване;
- пасивът следва да бъде уреден в рамките на дванадесет месеца след края на отчетния период; или
- Дружеството няма безусловно право да отсрочва уреждането на пасива за период най-малко дванадесет месеца след края на отчетния период.

Пасив се класифицира като нетекущ ако не отговаря на критериите за класифициране като текущ.

Пасив се класифицира като текущ, когато той следва да се уреди в рамките на дванадесет месеца от края на отчетния период, дори ако, първоначалният срок е бил за период по-дълъг от дванадесет месеца и след края на отчетния период и преди финансовите отчети да са одобрени за публикуване, е сключено споразумение за рефинансиране или за нов погасителен план на дългосрочна база.

2.8. ИМОТИ, МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

Имотите, машините и съоръжения на дружеството включват активи, които отговарят на критериите на МСС 16 за признаване и имат цена на придобиване равна или по-висока от **700.00 лв.** Активи, които имат цена на придобиване по-ниска от посочената се отчитат като текущи разходи за периода на придобиване в съответствие с одобрената счетоводна политика. Всеки имот, машина и съоръжение се оценява при придобиването му по цена на придобиване определена в съответствие с изискванията на МСС 16.

В състава на имотите, машините и оборудването се представят активи с право на ползване по лизингови договори (т. 2.27.1).

Първоначално имотите, машините, съоръженията и оборудването се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, включително митата и невъзстановимите данъци върху покупката, както и всички преки разходи за привеждане на актива в работно състояние за предвидената му употреба. Активите с право на ползване се оценяват първоначално в съответствие с МСФО 16 (т. 2.27.1).

Дружеството е приело политика да отчита всяка позиция на Имотите, машините и съоръженията в съответствие с МСС 16 по цена на придобиване намалена с натрупаната амортизация и натрупана загуба от обезценка, включително за активите с право на ползване – всички преоценки на пасива по лизинга.

Последващи разходи свързани с отделен имот, машина и съоръжение се отчитат в увеличение на балансовата стойност на актива, ако е спазен принципа на признаване определен в МСС 16 и когато е вероятно предприятието да има икономическа изгода над първоначално оценената стандартна ефективност на съществуващия актив.

Разходите за текущото обслужване на имоти, машини и съоръжения се отчитат в печалба или загуба в момента на извършването им.

Имотите, машините и съоръженията се амортизират по линейния метод за периода на очаквания полезен живот, като амортизируемата им стойност се разпределя системно през него. За активите с право на ползване очакваният срок на използване не надвишава срока на лизинговия договор. Начислената амортизация се признава за разход, а с нея се намалява балансовата стойност на активите. Средният полезен живот в години за основните групи дълготрайни материални активи е както следва:

Група	Години
Сгради	50
Съоръжения	25
Машини, производствено оборудване и апаратура	от 20 до 30
Транспортни средства без автомобили	15
Автомобили	от 7 до 10
Всички останали амортизируеми активи	7
Активи с право на ползване	За срока на лизинга*

* - когато с изтичането на договора се прекратява и правото на ползване

При придобиване на активи, които не са нови, ръководството определя полезния живот и остатъчната стойност на всеки актив индивидуално, според състоянието му към датата на придобиване.

Начисляването на разходи за амортизация започва от момента, в който имотите, машините и съоръженията са налични, на мястото и в състоянието, необходими за експлоатацията им по начина предвиден от ръководството.

Амортизацията на активите се преустановява на по-ранната от двете дати:

- датата, на която са класифицирани като държани за продажба съгласно МСФО 5; и

- датата на отписване на активите.

Амортизацията не се преустановява в периоди на престои или изваждане от активна употреба.

Остатъчната стойност и полезният живот на активите се преразглеждат при приключването на всяка финансова година и ако очакванията се различават от предишните приблизителни оценки, промените се отчитат перспективно, като промяна в счетоводните приблизителни оценки, в съответствие с МСС 8 Счетоводни политики, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки.

Балансовата стойност на даден имот, машина и съоръжение се отписва при продажба на актива или когато не се очакват никакви други икономически изгоди от използването на актива или при освобождаване от актива.

Когато в хода на обичайната си дейност Дружеството рутинно продава имоти, машини и съоръжения, които е държало за отдаване под наем, прехвърля тези активи в материалните запаси по тяхната балансова стойност, когато престанат да бъдат отдавани под наем и станат държани за продажба. В тези случаи и за активи, държани за продажба в обичайния ход на дейността, МСФО 5 не се прилага. Постъпленията от продажбата на такива активи се признават като приходи, в съответствие с МСФО 15 – Приходи от договори с клиенти, в момента, в който клиентът получава контрол върху тях, съответно дадено задължение за изпълнение бъде удовлетворено.

Печалбата или загубата, възникваща от отписването на имот, машина и съоръжение се включват в печалбата или загубата, когато активът се отпише, освен ако МСФО 16 не изисква друго при продажба и обратен лизинг. Печалбите или загубите, възникващи при отписване на имот, машина или съоръжение се определят като разлика между нетните постъпления от продажбата, ако има такива и балансовата стойност на актива. Резултатът се представя нетно в статия Други приходи в Отчета за доходите.

В състава на Имотите, машините и съоръжения се представят капитализираните разходи за придобиване на такива активи, както и предоставените аванси в тази връзка.

2.9. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

Като инвестиционни имоти съгласно МСС 40 се отчитат земи и /или сгради, и/или части от сгради, които се държат по-скоро с цел получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала или за двете. Имот, който се изгражда или разработва за бъдещо използване като инвестиционен имот също се отчита като такъв.

Инвестиционен имот се признава като актив само, когато е вероятно приписваните му бъдещи икономически изгоди да се получат и цената му на придобиване може да се оцени достоверно.

Прехвърляния от или към инвестиционен имот се правят, само когато има промяна в използването, доказана чрез:

- започване на ползване от страна на собственика - за прехвърляне от инвестиционен имот в ползван от собственика имот;
- започване на разработване с цел продажба - за прехвърляне от инвестиционен имот в материални запаси;
- край на ползването от собственика - за прехвърляне от ползван от собственика имот в инвестиционен имот; или
- започване на оперативен лизинг към друга страна - за прехвърляне от материален запас в инвестиционен имот;

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, която включва и разходите по сделката за придобиване съгласно МСС 40.

След първоначалното признаване инвестиционните имоти се отчитат по модела на цената на придобиване – по цена на придобиване, намалена с всички натрупани амортизации и загуби от обезценка, в съответствие с всички изискванията на МСС 16 относно този модел.

Инвестиционните имоти се амортизират по линейния метод за периода на очаквания полезен живот, като амортизируемата им стойност се разпределя системно през него. Начислената амортизация се признава за разход, а с нея се намалява балансовата им стойност. Средният полезен живот в години за инвестиционните имоти, е:

Група	Години
Сгради	50

Инвестиционните имоти се отписват, при освобождаване / продажба или при встъпване във финансов лизинг/ или когато трайно се извадят от употреба и от тяхното освобождаване не се очаква никаква бъдеща икономическа изгода. Постъпленията от продажбата на такива активи се признават като приходи, в съответствие с МСФО 15 – Приходи от договори с клиенти, в момента, в който клиентът получава контрол върху тях, съответно дадено задължение за изпълнение бъде удовлетворено.

Печалбите и загубите от изваждане от употреба или освобождаване от инвестиционен имот, се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването и балансовата сума на актива и се признават в печалбата или загубата за периода и се представят нетно в статия Други доходи в Отчета за доходите, освен ако МСФО 16 не изисква друго, при продажба с обратен лизинг.

2.10. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Дружеството отчита разграничимите непарични активи без физическа субстанция като нематериални активи, когато отговарят на определенията на нематериален актив и критериите за признаване, формулирани в МСС 38.

Нематериален актив се признава, ако е вероятно, че се ще получат очакваните бъдещи икономически ползи, които са свързани с актив и стойността на актива може да бъде определена надеждно.

Първоначално нематериалните активи се отчитат по цена на придобиване.

Цената на придобиване на отделно придобит нематериален актив се определя съгласно МСС 38 и включва покупната цена, вноските мита и невъзстановимите данъци върху покупката, търговските отстъпки и работи се приспадат, както и всякакви свързани разходи за подготовката на актива за неговото очаквано използване.

Цената на придобиване на вътрешносъздаден нематериален актив съгласно МСС 38 е неговата себестойност включваща сумата на разходите, направени от датата, на която нематериалният актив е отговорил за първи път на критериите за признаване.

Нематериалните активи се отчитат след придобиването по цена на придобиване намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка.

Дружеството оценява дали полезният живот на нематериален актив е ограничен или неограничен и ако е ограничен, продължителността на, или броя на производствените или сходни единици, съставляващи този полезен живот.

Нематериален актив се разглежда, като имащ неограничен полезен живот когато, на базата на анализ на съответните фактори, не съществува предвидимо ограничение за периода, през който се очаква активът да генерира нетни парични потоци за предприятието, като нематериалните активи с неограничен полезен живот не се амортизират, а тези с ограничен полезен живот се амортизират.

Нематериалните активи, които подлежат на амортизация, се амортизират по линейния метод за периода на очаквания полезен живот, като амортизируемата им стойност се разпределя системно през него. Начислената амортизация се признава за разход, а с нея се намалява балансовата им стойност. Средният полезен живот в години за основните групи дълготрайни нематериални активи, е както следва:

Група	Години
Програмни продукти, софтуер	5
Всички останали амортизируеми активи	7
Активи с ограничен срок на ползване	по договор

Амортизацията започва, когато активът е на разположение за ползване, т.е. когато той е на мястото и в състоянието, необходимо за способността му да работи по начин, очакван от ръководството.

Амортизацията се прекратява на по-ранната от:

- датата, на която активът е класифициран като държан за продажба (или включен в групата за освобождаване, която е държана за продажба) в съответствие с МСФО 5; и
- датата, на която активът е отписан.

Нематериалните активи се отписват, при освобождаване /продажба или когато трайно се извадят от употреба и от тяхното освобождаване не се очаква никаква бъдеща икономическа изгода. Постъпленията от продажбата на такива активи се признават като приходи, в съответствие с МСФО 15 – Приходи от договори с клиенти, в момента, в който клиентът получава контрол върху тях, съответно дадено задължение за изпълнение бъде удовлетворено.

Печалбите и загубите от изваждане от употреба или освобождаване от нематериален актив, се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването и балансовата сума на актива и се признават в печалбата или загубата за периода и се представят нетно в статия Други доходи в Отчета за доходите, освен ако МСФО 16 не изисква друго, при продажба с обратен лизинг.

2.11. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Дъщерни предприятия са всички предприятия, които се намират под контрола на Дружеството. Контролът на Дружеството върху тях се изразява във възможността му да ръководи и определя финансовата и оперативната им политика, така че да се извличат изгоди в резултат на тяхната дейността.

В индивидуалния финансов отчет на Дружеството, инвестициите в дъщерни предприятия са представени по цена на придобиване (себестойност), намалена със загубите от обезценки. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в отчета за доходите.

Придобиванията и продажбите /освобождаването/ на инвестиции в дъщерни дружества се отчитат по “датата на сключване” на сделката.

Дружеството признава дивидент от дъщерно предприятие в печалбата или загубата в своите индивидуални финансови отчети, когато бъде установено правото му да получи дивидента. Получени разпределения, надвишаващи тези печалби, се разглеждат като възстановяване на инвестицията и се признават като намаление на цената на придобиване /себестойността/ на инвестицията.

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контролът върху стопанските изгоди от инвестициите. Нетният доход от освобождаването, представляващ разликата между постъпленията, ако има такива, и себестойността на инвестициите, се представя в статии Финансови приходи или съответно Финансови разходи в Отчета за доходите.

В случай, че дружеството запази участие в дадено предприятие, което следва да бъде признато, то се класифицира като асоциирано или в съответствие с МСФО 9, съобразно обстоятелствата. Балансовата стойност към датата на загуба на контрол се приема, съответно, за цена на придобиване при първоначалната оценка на инвестицията в асоциирано предприятие или се коригира до справедливата стойност, ако се налага, при признаването на неконтролиращото участие.

2.12. ИНВЕСТИЦИИ В АСОЦИИРАНИ И СЪВМЕСТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Асоциирани са тези предприятия, върху които Дружеството е в състояние да оказва значително влияние, но които не са нито дъщерни предприятия, нито съвместни предприятия.

В индивидуалния финансов отчет на Дружеството, инвестициите в асоциирани предприятия са представени по цена на придобиване (себестойност), намалена със загубите от обезценки.

Съвместно предприятие е договорно споразумение, по силата на което Дружеството и други независими страни се заемат със стопанска дейност, която подлежи на съвместен контрол и страните притежаващи съвместен контрол върху предприятието имат право на нетните активи на предприятието.

В индивидуалния финансов отчет на Дружеството, инвестициите в съвместни предприятия са представени по цена на придобиване (себестойност), намалена със загубите от обезценки.

Дружеството признава дивидент от асоциирано или съвместно предприятие в печалбата или загубата в своите индивидуални финансови отчети, когато бъде установено правото му за получаване на въпросния.

Инвестициите се отписват, когато се загуби значителното влияние или съвместният контрол, съответно върху асоциираните или смесените предприятия. Доходите от освобождаването, включващи нетния резултат между полученото възнаграждение от него, ако има такова, и стойността на инвестицията, се представя в статия Финансовите приходи/разходи в Отчета за доходите.

Инвестициите, които не са класифицирани като дъщерни, асоциирани или смесени предприятия се отчитат по справедлива стойност класифицирани като финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, съгласно изискванията и изключенията в МСФО 9, относно класификацията на капиталови инструменти.

Инвестиции, които са класифицирани в съответствие МСФО 5 като държани за продажба/или са включени в група за изваждане от употреба, която е класифицирана като държана за продажба/ се отчитат в съответствие с този МСФО.

2.13. ОБЕЗЦЕНКА НА ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ

Съгласно изискванията на МСС 36, към края на отчетния период се прави преценка дали съществуват индикации, че стойността на даден дълготраен актив от състава на Имотите, машините и съоръженията, Инвестиционните имоти, Нематериалните активи и Инвестициите в дъщерни, асоциирани, и смесени предприятия е обезценена. В случай на такива индикации се изчислява възстановимата стойност на актива и се определя загубата от обезценка.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност надхвърля възстановимата. Възстановимата стойност е по-високата от нетната продажна стойност и стойността в употреба.

За целите на определяне на обезценката, активите на Дружеството са групирани на най-малката разграничима група активи, за които могат да бъдат разграничени парични потоци – единица генерираща парични потоци.

2.14. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Материални запаси са активи:

- държани за продажба в обичайния ход на стопанската дейност /стоки, продукция/;
- намиращи се в процес на производство за такава продажба /незавършено производство/;
- материални запаси, които се изразходват в производствения процес или при предоставяне на услуги /материали, суровини/.

Себестойността на материалните запаси представлява сумата от всички разходи по закупуването, преработката, както и други разходи, направени във връзка с доставянето им до настоящото им състояние и местоположение.

Разходите по закупуване на материалните запаси включват покупната цена, вносните мита и други невъзстановими данъци, транспортните разходи и др., които директно могат да се отнесат към придобиването на стоките, материалите и услугите. Търговските отстъпки работи и др. подобни компоненти се приспадат при определяне на покупната стойност.

Дотолкова, доколкото при предоставянето на услуги се ползват материални запаси, то те се включват в себестойността на услугите. Себестойността се състои главно от разходите за труд и другите разходи за персонала, зает в предоставянето на услугата, включително служителите, изпълняващи надзорна дейност, и съответната част от общите разходи за тях. Трудът и други разходи, свързани с продажбите и общия административен персонал, не се включват, а се признават за разходи в периода, в който са възникнали.

Материалните запаси се представят по по-ниската от цена на придобиване и нетната реализируема стойност. Нетната реализируема стойност представлява предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително оценените разходи по завършване на производствения цикъл и тези, които са необходими за осъществяване на продажбата.

Загуба от обезценка се признава винаги в случай, че балансовата стойност на даден материален запас превишава неговата възстановима стойност. Загубите от обезценка се признават в Отчета за доходите. Разходът при потребление/отписване се определя по метода „среднопретеглена“ стойност.

Някои материални запаси могат да бъдат отнесени по сметките на други активи, като например материални запаси, които се използват като компонент на създадените от самото предприятие собствени имоти, съоръжения и оборудване. Материалните запаси, отнесени към друг актив, се признават за разход в продължение полезния живот на актива.

2.15. АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ЗА ПРОДАЖБА

Като активи държани за продажба съгласно МСФО 5 се класифицират нетекущи активи, чиято балансова стойност ще бъде възстановена по-скоро чрез сделка за продажба отколкото чрез продължаваща употреба.

Активите държани за продажба се оценяват по по-ниската от балансовата им стойност и справедливата им стойност намалена с разходите за продажбата.

Загуба от обезценка се признава при всяко първоначално или последващо намаление на стойността на активи държани за продажба.

Печалба от последващо увеличение на справедливи стойности, намалени с разходите за продажба на активи държани за продажба се признава до размера на обезценката на съответния актив начислена преди това, съгласно МСС 36 и МСФО 5.

2.16. ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда финансов актив за Дружеството и финансов пасив, или инструмент на собствения капитал за друго предприятие, или обратно.

Финансов актив е всеки актив, който е представлява: парични средства, капиталов инструмент на друго предприятие, договорно право да се получат или разменят при потенциално благоприятни условия парични средства или финансови инструменти с друго предприятие, както и договор, който ще бъде уреден с инструменти на собствения капитал на Дружеството и е недериватив, при който то може или ще получи променлив брой от своите капиталови инструменти, или дериватив, който може или ще бъде уреден, чрез размяна на фиксирана сума парични средства или друг финансов активи, срещу фиксиран брой собствени капиталови инструменти.

Финансов пасив е всеки пасив, които представлява: договорно право да се предоставят или разменят при потенциално неблагоприятни условия парични средства или финансови инструменти с друго предприятие, както и договор, който ще бъде уреден с инструменти на собствения капитал на издателя и е недериватив, при който Дружеството може или ще получи променлив брой от капиталовите инструменти на предприятието, или дериватив, който може или ще бъде уреден, по начин, различен от размяна на фиксирана сума парични средства или друг финансов активи, срещу фиксиран брой капиталови инструменти на предприятието.

2.16.1. ФИНАНСОВИ АКТИВИ

2.16.1.1. Признаване и класификация на финансовите активи

Дружеството признава финансов актив в своите финансови отчети, когато стане страна по договорните условия на финансовия инструмент.

Дружеството класифицира финансовите активи, съобразно последващото им оценяване в категории: „финансови активи, оценявани по амортизирана стойност“, „финансови активи, оценявани по

справедлива стойност през друг всеобхватен доход“, или „финансови активи, оценявани по справедлива стойност пред печалба или загуба“, както това е уместно, съгласно договорните условия по инструментите и установените бизнес модели в Дружеството, в съответствие с МСФО 9. Класификацията е в зависимост от същността и предназначението на финансовите активи към датата на тяхното придобиване.

При обичайните покупки и продажби, финансовите инструменти се признават и отписват на база „дата на сделката“. Дружеството прилага метода последователно по отношение на всички сделки с финансови активи по всяка категория, като за целта са определени две допълнителни категории: „финансови активи, определени като оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата“, отделно от тези, за които задължително се прилага този подход, както и „инвестиции в капиталови инструменти, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, отчетени чрез право на избор“, отделно от тези, които задължително се оценяват по този модел.

2.16.1.2. Първоначално оценяване

Първоначално всички финансови активи, с изключение на търговските вземания, се оценяват по тяхната справедлива стойност, плюс преките разходи по транзакцията, в случай, че не се отчитат по справедлива стойност в печалбата и загубата, когато се признават първоначално нето от разходите по сделката. Търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране и за които Дружеството прилага практически целесъобразната мярка по МСФО 15 в това отношение, се оценяват първоначално по съответната цената на сделката, в съответствие с МСФО 15. За всички други финансови активи, придобити при пазарни условия, Дружеството също приема за най-добро доказателство относно справедливата им стойност, при първоначално признаване, съответната цена на сделката. При разлика между двете стойности, инструментите с котирани цени или релевантни наблюдаеми данни се отчитат по справедлива стойност, като разликата до цената на сделката се признава в печалба или загуба, а във всички останали по справедлива стойност, коригирана, за да се разрочи разликата, която се признава до степента на промяна в даден фактор, който биха взели предвид участниците в пазара.

2.16.1.3. Последващо оценяване и представяне

За целите на последващото оценяване и представяне финансовите активи се класифицират в една от следните три категории: „финансови активи, оценявани по амортизирана стойност“, „финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“, или „финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалба или загуба“.

1. Финансови активи по амортизирана стойност

Дружеството оценява финансовите си активи по амортизирана стойност, когато те се държат в рамките на бизнес модел, чиято основната цел е да се събират договорните парични потоци, които включват плащания единствено на главница и лихва.

Тези финансови активи включват: парични средства и парични еквиваленти, търговски вземания, вземания по предоставени заеми, вземания, придобити, чрез песни, търговски вземания и други вземания, при които дружеството е станало страна по договор или споразумение и които следва да бъдат уредени в нетно парични средства. Тази категория е с най-съществен дял за финансовите инструменти на Дружеството и за него като цяло.

Последващото оценяване се извършва, по метода на ефективния лихвен процент, чрез който приходите от лихви се изчисляват, като ефективният лихвен процент се прилага към брутната балансова стойност на инструментите. За закупени или създадени активи, с първоначална кредитна обезценка и такива с призната впоследствие кредитна обезценка, се прилага, съответно, коригирания за кредитни загуби ефективен лихвен процент и ефективния лихвен процент, но по амортизираната стойност на актива.

За просрочените търговски и други вземания до 3 месеца лихви не се начисляват. Финансовите активи в тази категория се подлагат на преглед за обезценка към датата на всеки финансов отчет на Дружеството, като промените се отразяват в печалбата или загубата.

ii. Финансови активи отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Дружеството оценява финансовите си активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, когато те се държат в рамките на бизнес модел, чиято цел е както събиране на договорните парични потоци, състоящи се единствено от плащания на главници и лихви, така и продажба на тези финансови активи.

Дружеството прилага изключенията в МСФО 9 по отношение на капиталови инструменти, които не са държани за търгуване, но които иначе биха били оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата, като за конкретни инвестиции в такива инструменти прави неотменим избор, при признаването им, да бъдат отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход. Такива финансови активи се представят в пояснителните приложения към финансовия отчет отделно от другите инструменти, които задължително се оценяват по този модел.

Финансовите активи в тази категория включват: капиталови инструменти, представляващи малцинствени дялове, които не са държани за търгуване и за които Дружеството е направило неотменим избор при тяхното признаване да се отчитат последващо по справедлива стойност, през друг всеобхватен доход.

Последващото оценяване на тази категория инструменти се извършва по справедлива стойност, като промените се признават в друг всеобхватен доход. Справедливите стойности се определят въз основа на котирани цени на активен пазар, а когато няма такъв на база техники за оценяване, обикновено анализ на дисконтираните парични потоци. При липса на котирани цени относно капиталови инструменти, класифицирани за отчитане по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, за определяне на справедливата им стойност се ползва цената на придобиване, когато това е уместно съгласно МСФО 9, обикновено – липсва актуална информация и/или са налице широк обхват възможни оценки, при определени обстоятелства.

Финансовите активи в тази категория, държани с цел, както събиране на договорните парични потоци, включващи единствено плащания на главници и лихви, така и продажба им, подлежат на преглед за обезценка към всеки финансов отчет на Дружеството. Разликите се признават в печалба или загуба, като корективът за обезценка се представя в друг всеобхватен доход, без да се намалява стойността на активите в Отчета за финансовото състояние.

iii. Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата

Дружеството оценява всички останали финансови активи, различни от тези, които са определени като оценявани по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, по справедлива стойност през печалбата и загубата.

В случай, че по този начин се елиминирала или намалява значително несъответствието в оценяването или признаването на даден финансов актив, което би произтекло от признаване на резултати и промени въз основа на различни бази, Дружеството може да приложи изключенията, съгласно МСФО 9 и при първоначално признаване да неотменимо да определи финансов актив, като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загуба, вкл. договори за доставка на нефинансова позиция. Такива финансови активи се представят в пояснителните приложения към финансовия отчет отделно от другите инструменти, за които задължително се прилага този подход на оценяване.

Финансовите активи в тази категория включват: капиталови и дългови инструменти на предприятия емитенти, търгувани на активен пазар.

Финансовите активи в тази категория се представят по справедлива стойност в Отчета за финансовото състояние, като промените се признават в печалба или загуба.

iv. Състав на финансовите активи

Финансовите активи на дружеството към края на отчетния период включват:

- парични средства и предоставени заеми, вземания по цесии, търговски и други вземания, определени като „финансови активи, отчитани по амортизирана стойност“; и

2.16.1.4. Обезценка на финансови инструменти

Дружеството изчислява и признава загуби за очаквани кредитни загуби и кредитни обезценки за финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, дългови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, активи по договори с клиенти и договори за финансова гаранция.

Дружеството признава като печалба или загуба от обезценка размера на очакваните кредитни загуби (ОКЗ) или обратното им проявление. ОКЗ са настоящата стойност на паричния недостиг за очаквания срок на инструмента, което е разликата между паричните потоци, дължими на предприятието по договор и паричните потоци, които предприятието очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент, негова приблизителна стойност или с текущия лихвен процент, както е уместно, съответно, спрямо условията и вида на инструмента. Очакваните парични потоци включват и паричните потоци, които предприятието очаква да получи от обезпечението или в резултат на други кредитни подобрения, неразделна част от договора.

Обезценката и загубите по финансовите инструменти се разглеждат на три етапа – на първите два като очаквани кредитни загуби за загуби, които могат да възникнат в резултат на неизпълнение, а на третия като кредитна обезценка (загуба), вече въз основа на доказателства за това, в резултат на потенциално или фактическо неизпълнение по инструментите.

Очакваните кредитни загуби за експозиции, за които не е налице значително повишение на кредитния риск спрямо първоначалното признаване, се признават за кредитни загуби, които е възможно да възникнат в резултат на събития по неизпълнение през следващите 12 месеца. За кредитни експозиции, за които е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, очакваните кредитни загуби се признават по отношение на загуби, които е възможно да възникнат през целия срок на инструмента.

Към датата на всеки финансов отчет Дружеството определя дали кредитният риск по финансовите инструменти се променил значително спрямо първоначалното признаване, като използва цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излишни разходи или усилия. При тази оценка, Дружеството преразглежда създадения вътрешен кредитен рейтинг на длъжника, движението и/или реструктуриранията по този или други инструменти на длъжника, както и обективни външни фактори, които, по преценка на Дружеството, могат да имат отражение върху вземанията на индивидуално или колективно ниво. В допълнение се преценява дали съществува значително увеличение на кредитния риск, когато плащанията по договора са в просрочие над 30 дни.

Дружеството приема даден финансов инструмент за такъв в неизпълнение, когато договорните плащания са в просрочие над 90 дни. В определени случаи, обаче, даден финансов актив може да се разглежда като такъв в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предоставя индикация, че е малко вероятно Дружеството да получи пълния размер на неиздължените суми по договора, преди да се вземат под внимание каквито и да било кредитни подобрения, държани от него. Финансови активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

По отношение на търговските вземания, активите по договори, произтичащи от сделки в обхвата на МСФО 15, които не съдържат съществен компонент на финансиране и за които се прилага практически целесъобразната мярка по МСФО 15 в това отношение, Дружеството прилага опростен подход, в съответствие с МСФО 9, като признава провизия за загуба въз основа на ОКЗ за целия срок на инструмента към всяка отчетна дата. За целта е приложена практически целесъобразна мярка по МСФО 9 и е създадена матрица на провизиите, чрез която се изчисляват очакваните кредитни загуби

по търговски вземания и активи по договори с клиенти. Вземанията се категоризират по просрочие и се групират по вид и клиентски сегменти с различни модели на кредитни загуби.

За изходни данни относно търговските вземания активите по договори с клиенти, Дружеството използва натрупания си опит в областта на кредитните загуби по такива инструменти, за да оцени очакваните кредитни загуби. Ползваните исторически данни са за периоди от 3 до 5 години назад, групирани по вида и съответните модели на клиентски сегменти, и коригирани с прогнозни фактори за икономическата среда.

Търговските вземания и активите по договори с клиенти не са лихвоносни и обичайно се уреждат, съответно: между 60 и 180 дни и между 180 и 360 дни. Дружеството счита дадено търговско вземане или актив по договор с клиент за такива в неизпълнение, когато са в просрочие, съответно: над 360 дни и над 540 дни. В определени случаи, обаче, дадено вземане или актив по договор може да се разглежда като такива в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предоставя индикация, че е малко вероятно Дружеството да получи пълния размер на договорните суми. В допълнение Дружеството взема предвид цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излишни разходи или усилия, с което да се елиминира възможността за недостоверно представяне на кредитния риск на индивидуално и колективно ниво.

По отношение на паричните средства в банкови депозити и разплащателни сметки Трейс Груп Холд АД определя ОКЗ за база на публикуваните официални външни кредитни рейтинги на финансовите институции, аналогично и в съответствие с общия модел за обезценка на финансови активи, спрямо промените в кредитния риск по инструментите.

Печалбите (обратно проявление) и загубите от обезценки, включващи провизиите за очаквани кредитни загуби и кредитни обезценки се признават в печалбата или загубата, като корективът за обезценка на дългови инструменти, отчитани по ССАВД, се представя в друг всеобхватен доход и не намалява балансовата стойност на инструмента.

2.16.1.5. Отписване, печалби и загуби

Финансовите активи се отписват, когато правата за получаване на парични потоци са изтекли или когато са били прехвърлени, като Дружеството е прехвърлило в значителна степен всички ползи и рискове, свързани със собствеността, за което се прави оценка.

Когато Дружеството запази правата за получаване на паричните потоци от финансовия актив, но поеме задължение за плащане на паричните потоци без съществено закъснение към крайни получатели, финансовият актив се отписва, при условие, че Дружеството няма задължение да плати на крайните получатели, без да са събрани еквивалентните суми и не може да се разпорежда с първоначалния актив, освен като обезпечение в тяхна полза по това задължение.

Когато Дружеството нито прехвърли, нито запази по същество всички рискове и ползи от собствеността върху финансов актив, преценява дали е запазен контролът върху него. В случай, че контролът не е запазен, активът се отписва и се признават всякакви права и задължения, които са създадени или запазени при прехвърлянето, ако контролът е запазен, финансовият актив се признава до степента на продължаващото участие.

Резултатът от отписването на финансов актив, представляващ разликата между полученото възнаграждение и балансовата му стойност към датата на отписване, се признава нетно в печалбата или загубата в статия Финансови приходи/разходи в Отчета за доходите.

При отписване на финансови активи, оценявани по справедлива стойност, през друг всеобхватен доход, за които задължително се прилага този модел, кумулативните печалби или загуби по тях, признати преди това в друг всеобхватен доход, се прекласифицират в печалбата или загубата. При отписване на активи, които са определени като оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, кумулативни печалби и загуби по тях се прехвърлят в неразпределената печалба, в рамките на собствения капитал.

Дружеството признава дивидент по финансовите активи в печалбата или загубата в своите финансови отчети, когато бъде установено правото му да получи дивидента, има вероятност да получи изгоди, свързани с дивидента, а размерът му може да бъде надеждно оценен.

2.16.2. ФИНАНСОВИ ПАСИВИ

2.16.2.1. *Признаване и класификация*

Дружеството признава финансов пасив в своите финансови отчети, когато стане страна по договорните условия на финансовия инструмент.

Дружеството класифицира финансовите пасиви, съобразно последващото им оценяване в следните категории: „финансови пасиви, оценявани впоследствие по амортизирана стойност“, „договори за финансова гаранция“, „финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалба или загубата“, „пасиви, в резултат на отписване на финансов актив, което не отговаря на условията или при подхода на продължаващо участие“ и „ангажменти за отпускане кредит с лихвен процент под пазарния“.

2.16.2.2. *Първоначално оценяване*

Първоначално всички финансови пасиви се оценяват по тяхната справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, в случай, че не се отчитат по справедлива стойност в печалбата и загубата, когато се признават първоначално по нея. За всички финансови пасиви, придобити при пазарни условия, Дружеството приема за най-добро доказателство относно справедливата им стойност, при първоначално признаване, съответната цена на сделката. При разлика между двете стойности, инструментите с котираны цени или релевантни наблюдаеми данни се отчитат по справедлива стойност, като разликата до цената на сделката се признава в печалба или загуба, а във всички останали по справедлива стойност, коригирана, за да се разсрочи разликата, която се признава до степента на промяна в даден фактор, който биха взели предвид участниците в пазара.

2.16.2.3. *Последващо оценяване*

За целите на последващото оценяване и представяне финансовите пасиви се класифицират в една от следните пет категории: „финансови пасиви, оценявани впоследствие по амортизирана стойност“, „договори за финансова гаранция“, „финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалба или загубата“, „пасиви, в резултат на отписване на финансов актив, което не отговаря на условията или при подхода на продължаващо участие“ и „ангажменти за отпускане кредит с лихвен процент под пазарния“.

1. *Финансови пасиви по амортизирана стойност*

Дружеството оценява финансовите пасиви по амортизирана стойност, когато те не попадат задължително в обхвата на някоя от другите категории, в съответствие с МСФО 9, както и когато Дружеството не прилага изключението, с което неотменимо да определи финансов пасив при първоначално признаване като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загубата, при определените за това условия, съгласно МСФО 9.

Категория „финансови пасиви, отчитани по амортизируема стойност“ включва получени заеми, търговски задължения и други задължения, при които дружеството е станало страна по договор или споразумение и които следва да бъдат уредени в нетно парични средства. Тази категория е с най-съществен дял за финансовите инструменти на Дружеството и за него като цяло.

Последващото оценяване се извършва, по метода на ефективния лихвен процент. Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било отбивни или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент.

II. Договори за финансова гаранция

Дружеството оценява финансовите пасиви като договори за финансова гаранция, когато те отговарят на условията за това, а именно: когато Дружеството е поело задължение да извършва плащания по даден финансов инструмент единствено в случай на неизпълнение от страна на длъжника в съответствие с условията по гарантирания инструмент.

Категория „договори за финансова гаранция“ включва: подписани гаранционни споразумения с банки по кредити, отпуснати на свързани лица, авалирани записи на заповед.

Последващо, договорите за финансова гаранция се оценяват по по-високата от стойността на коректива за загуби, определена аналогично на финансов актив, отчитан по амортизирана стойност, в съответствие с раздел 2.16.1.4 Обезценка на финансови инструменти или първоначално признатата стойност намалена, когато е уместно, с кумулативната стойност на приходите, признати в съответствие с МСФО 15.

III. Финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност, през печалбата или загубата

Финансовите пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови пасиви, държани за търговия, и финансови пасиви, определени при първоначалното признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата. Финансовите пасиви се класифицират като държани за търговия, ако са придобити с цел повторна покупка в близко бъдеще. Финансови пасиви, определени при първоначално признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, се определят като такива към датата на първоначално признаване, само ако са изпълнени критериите на МСФО 9.

IV. Пасиви, в резултат на отписване на финансов актив, което не отговаря на условията или при подхода на продължаващо участие

Дружеството отчита финансови пасиви в тази категория, когато дадено прехвърляне на финансов актив не води до отписване, или когато нито прехвърля, нито запазва по същество всички рискове и изгоди от собствеността и е приложен подходът за продължаващо участие.

Дружеството оценява финансовите пасиви в тази категория по стойността на полученото възнаграждение, когато финансовият актив не е отписан и по амортизираната, или справедлива стойност на правата и задълженията, спрямо това как се оценява финансовият актив с продължаващо участие, когато този подход е приложен.

V. Ангажименти за отпускане на кредити с лихвен процент под пазарния

Дружеството оценява финансовите пасиви като ангажименти за отпускане кредит с лихвен процент под пазарния, когато те отговарят на условията за това – то да е поело ангажимент за такъв инструмент.

Последващо, ангажименти за отпускане кредит с лихвен процент под пазарния се оценяват по по-високата от стойността на коректива за загуби, определена аналогично на финансов актив, отчитан по амортизирана стойност, в съответствие с раздел 2.16.1.4. Обезценка на финансови инструменти или първоначално признатата стойност намалена, когато е уместно, с кумулативната стойност на приходите, признати в съответствие с МСФО 15.

VI. Състав на финансовите пасиви

Финансовите пасиви на дружеството към края на отчетния период включват:

- получени заеми, търговски и други задължения отчитани по амортизирана стойност; и
- договори за финансова гаранция, издадени за свързани лица в полза на търговски банки. Договорите за финансова гаранция са разгледани аналогично на предоставените заеми, като е отчетен ефектът от издадената гаранция по отношение на лицето, за което е предоставена.

2.16.2.4. Отписване, печалби и загуби

Финансов пасив се отписва, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитор при съвършено различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов.

Разликата между балансовата стойност на финансов пасив, който е бил уреден или прехвърлен на друго лице, и платеното възнаграждение, включително всякакви прехвърлени непарични активи или поети пасиви, се признава в печалбата или загубата.

2.17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

Паричните средства включват парични средства в брой и безсрочни депозити, съответно в лева и във валута.

Паричните еквиваленти са краткосрочни, високоликвидни инвестиции, които са лесно обръщаеми в конкретни парични суми и съдържат незначителен риск от промяна в стойността им.

Предприятието е приело политика да отчита в състава на паричните си средства краткосрочни депозити – до 3 месеца. В състава на паричните средства в отчета за финансовото състояние са представени и начислените и неполучени лихви по същите депозити към края на отчетния период.

В допълнение се представя равнение между салдата на паричните средства в Отчета за финансово състояние и Отчета за паричния поток в пояснителните сведения към Финансовия отчет.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци плащанията, свързани с лизингови договори (лихви и главници), свързани с признати в отчета за финансовото състояние активи с „право на ползване“ и задължения по лизингови договори се посочват към финансова дейност, а плащанията, свързани с краткосрочни лизингови договори и договори за лизинг на активи на ниска стойност се посочват като плащания за оперативна дейност.

2.18. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Собственият капитал на Дружеството се състои от основен капитал, премии от емисии, резерви от преизчисления на чуждестранни дейности, общи и други резерви и финансов резултат.

2.18.1. Основен капитал

Основния капитал на Дружеството включва:

- Регистриран капитал – представен по номинална стойност съгласно съдебно решение за регистрация на Трейс Груп Холд АД, разпределен в 24 200 000 акции с номинал 1 лева всяка; и
- Изкупени собствени акции – представени по цена на придобиване.

Ако Дружеството придобие повторно свои инструменти на собствения капитал, тези инструменти (изкупени собствени акции) се приспадат от собствения капитал. Не се признава нито печалба, нито загуба от покупката, продажбата, емитирането или обезсилването на инструменти на собствения капитал на Трейс Груп Холд АД. Платеното или полученото възнаграждение се признава директно в собствения капитал.

При издаването или придобиването на свои инструменти на собствения капитал Дружеството прави различни разходи. Тези разходи обичайно включват регистрация и други законови такси, изплатени суми на правни, счетоводни и други професионални консултанти и други подобни. При капиталова сделка разходите по сделката се отчитат счетоводно като намаление на собствения капитал (нетно от всички свързани преференции за данък върху доходите) до степента, в която са допълнителни разходи, пряко свързани с капиталова сделка, които в противен случай биха били избегнати. Разходите по капиталова сделка, която е изоставена, се признават като разход.

2.18.2. Премии от емисии

Премии от емисии са формирани при първичното публично предлагане на акции на Дружеството през 2007 г., като разлика между емисионната и номиналната стойност, намалени с разходите по обратно изкупените акции в последващи периоди.

2.18.3. Преизчисления на чуждестранни дейности

Дружеството има учредени и регистрирани клонове в Република Сърбия, Република Чехия, Македония и Румъния, чиито финансово състояние и резултати от дейността се представят във финансовия отчет, чрез преизчисление от функционална валута към валута на представяне. За функционална валута на клоновете е определена местната за тях валута, доколкото тя съвпада с основната им икономическа среда, в която функционират генерират паричните потоци от дейността си със значителна степен на автономност.

Формираните разлики са в резултат на преизчисляването на приходите и разходите по средните обменни курсове за периода, а на активите и пасивите по заключителния курс за периода, както и от преизчисляването на началните нетни активи по курс, който е различен от предишния заключителен курс.

2.18.4. Общи и други резерви

Общите резерви са образувани от разпределение на печалба съгласно изискванията на Търговския закон на Република България и учредителния акт на Трейс Груп Холд АД, а другите резерви са формирани по решение на Общото събрание на акционерите.

2.18.5. Финансов резултат

Финансовият резултат включва натрупани печалби и загуби от предходни години, за чиято сметка се отразяват корекции на грешки, промени в счетоводна политика или при преминаване към нов счетоводен стандарт, когато това е изрично разрешено, както и печалба или загуба за периода.

2.19. ДОХОД НА АКЦИЯ

Основният доход на акция се изчислява като се раздели нетната печалба или загуба за периода, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор.

Доходи на акции с намалена стойност не се изчисляват, тъй като няма издадени потенциални акции с намалена стойност.

Дружеството представя доход на акция в своите консолидирани финансови отчети.

2.20. ДОХОДИ НА ПЕРСОНАЛА

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в Дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на действащото осигурително законодателство в България, както и въз основа на разпоредбите на приложимите нормативни изисквания, по отношение на трудовите и осигурителни отношения, в съответните страни, в които Дружеството има назначен персонал.

Основно задължение на работодателя е да извършва задължително осигуряване на наетия персонал за пенсионното, здравно и срещу безработица осигуряване.

Размерите на осигурителните вноски се утвърждават със закон. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съотношение, което се променя ежегодно и е определено с осигурителния кодекс.

Освен задължителното държавно обществено осигуряване съществуват законово създадени възможности за допълнително доброволно пенсионно и здравно осигуряване в доброволен фонд.

Към Дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Осигурителните и пенсионни схеми /планове/, прилагани от Дружеството в качеството му на работодател, се основават на българското законодателство, както и на местното законодателство в съответните страни, в които то има назначен персонал, и са предварително твърдо определени. По своята същност тези осигуровки представляват „планове с дефинирани вноски“. При тези планове работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фондове, както и в универсални и професионални пенсионни фондове.

Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване. Към дружеството няма създаден и функциониращ частен осигурителен фонд.

2.20.1. Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки, изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който е положен трудът за тях или са изгълнени условията за получаване, се признават като разход в отчета за доходите в съответния период, и като текущо задължение в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от дружеството вноски по социалното и здравно осигуряване се признават също като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка и признаване на сумата на разходите по натрупваните се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

2.20.2. Дългосрочни доходи

Съгласно Кодекса на труда Дружеството е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в Дружеството може да варира между 2 и 6 брутни месечни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват „планове с дефинирани доходи“. Определянето на размера на тези задължения се извършва на базата на актюерска оценка на сегашната им стойност към датата на финансовия отчет.

2.21. ЕФЕКТИ ОТ ПРОМЕНИ В ОБМЕННИТЕ КУРСОВЕ

2.21.1. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се вписват първоначално във функционалната валута, като към сумата на чуждестранната валута се прилага централния курс на Българска Народна Банка (БНБ) за съответната валута, към датата на сделката.

Курсовите разлики, възникващи при уреждане на парични позиции или при преизчисляване на паричните позиции на Дружеството по курсове, различни от тези, при които са били преизчислени при първоначалното признаване през периода или в предходни финансови отчети, се признават като печалба или загуба за периода, в който са възникнали, с някои изключения съгласно МСС 21 на курсовите разлики, възникващи по дадена парична позиция, която по същността си представлява част от нетна инвестиция на отчитаща се стопанска единица в чуждестранна дейност .

Когато парична позиция възниква в резултат на сделка с чуждестранна валута и има промяна в обменния курс между датата на сделката и датата на уреждането, се появява курсова разлика. Когато сделката бъде уредена в рамките на същия отчетен период, през който е възникнала, цялата курсова разлика се признава през дадения период. Но когато сделката бъде уредена през следващ отчетен

период, курсовата разлика, призната през всеки от междинните периоди до датата на уреждането, се определя от промяната на обменните курсове през всеки период.

Когато печалба или загуба от непарична позиция е отразена директно в собствения капитал, всеки обменен компонент от тази печалба или загуба се признава в друг всеобхватен доход. Когато печалба или загуба от непарична позиция е отразена в печалбата или загубата, всеки обменен компонент от тази печалба или загуба се признава като печалба или загуба.

Когато определени МСФО изискват някои печалби или загуби от активи да се отразяват директно в собствения капитал и когато такъв актив се оценява в чуждестранна валута, МСС 21 изисква преоценената стойност да бъде преизчислена, използвайки курса към датата на определяне на стойността, в резултат на което се получава курсова разлика, която също се признава в друг всеобхватен доход.

Дружеството прави преценка на парични позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период и текущо през отчетния период.

2.21.2. Преизчисляване на чуждестранни дейности

При преизчисляване на чуждестранни дейности се идентифицира функционалната валута на чуждестранна дейност, като за такава се приема валутата на основната икономическа среда, в която функционира и генерират паричните потоци от дейността си със значителна степен на автономност.

При преизчисляване на чуждестранни дейности от функционална валута във валута на представяне:

- активите и пасивите се представят по заключителния курс към датата на финансовия отчет,
- приходите и разходите по курса към датата на сделката, а когато няма големи колебания се ползва средния курс за периода.

Възникналите разлики в резултат на преизчисляването се признават като компонент на друг всеобхватен доход в Отчета за всеобхватния доход и в статия Резерви от преизчисляване (виж 2.18.3)

2.22. ПРИХОДИ, ДРУГИ ДОХОДИ, ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ

Дружеството разглежда и представя получените възнаграждения от клиенти и други сделки в три направления, като приходи възникнали в хода на обичайната дейност (приходи по договори с клиенти), като други доходи, възникнали от дейности, извън основната, нето от свързаните разходи, и като финансови приходи, възникнали във връзка с финансови инструменти и инвестиции, нето от разходите по сделките, когато това се изисква от приложимата счетоводна база.

Дружеството отчита договор с клиент само, ако: той е одобрен от страните, правата на страните по отношение на стоките и услугите, които се прехвърлят, както условията за плащане, са идентифицирани, договорът е с търговска същност и има вероятност Дружеството да получи възнаграждението, на което то очаква да има право.

2.22.1. Приходи по договори с клиенти

Дружеството отчита възнагражденията, като приходи от договори с клиенти, само ако контрагентът по договора е клиент – т.е. страна, която е сключила договор с Дружеството, за да получи стоки или услуги, които са предмет на обичайната му дейност, в замяна на възнаграждение.

Обичайната дейност на Дружеството е свързана със: строителство, ремонт, реконструкция и поддръжка на инфраструктурни и други обекти с всякакво предназначение; продажби на стоки, включващи: строителни материали, машини и оборудване, както услуги, включващи: управление на обекти, транспорт, механизация, проектиране, геодезия, лабораторни анализи и други, свързани със строителството. Дружеството е принципал в договореностите си за приходи, тъй като обикновено контролира стоките или услугите преди да ги прехвърли към клиента, включително и особено за договорите за строителство определя цените, изложено е на кредитен риск и носи крайната отговорност.

2.22.1.1. Идентифициране на договор

I. Строителни договори

Строителните услуги по изграждане, ремонт и реконструкция на инфраструктурни и други обекти се изпълняват по активи, които не са собственост на Дружеството, то няма контрол върху тях и те не могат да бъдат използвани алтернативно от него. Стоките и услугите по такива договори се продават заедно, като обичайно съставляват едно обещание към клиента, съответно едно задължение за изпълнение, които не се изпълняват еднократно и продължават през повече от един отчетен период. Строителните договори са с най-съществено значение за финансовия отчет и Дружеството като цяло.

ii. Продажби на продукция, стоки и услуги

Продажбите на продукция, стоки и услуги, се извършват отделно, като едни от тях не заменят, променят или адаптират други от тях. Дружеството прехвърля контрола и клиентите могат да се възползват от получените стоки и услуги, като ги използват, потребяват или продават. При някои рамкови договори за доставки – консултации, управление на обекти и транспорт, стоките и услугите се прехвърлят в серия и контролът се прехвърля с течение на времето, като клиентите едновременно получават и потребяват ползите от дейността на Дружеството.

2.22.1.2. Идентифициране на задължения за изпълнение

i. Строителни договори

В договорите за строителство са посочени стоките и услугите, обещани на клиента, като на тази база Дружеството идентифицира и оценява задължението за изпълнение по договора. В изпълнение на тези договори и в резултат на дейността се създава и/или подобряват активи, които се контролират от клиентите, в хода на работата по тях. В тази връзка, по тези договори с клиенти, Дружеството идентифицира задължения за изпълнение, удовлетворявани с течение на времето, съответно признава приходите, на които счита, че има право, по вече удовлетворените задължения с течение на времето.

ii. Продажби на продукция, стоки и услуги

При продажбите, при които продукцията, стоките и услугите се получават от клиентите и се използват, потребяват или продават от тях, се идентифицират отделни задължения за изпълнение, които са разграничими от други. Те се изпълняват към определен момент във времето, за което се признават приходи, в размер, в който Дружеството приема, че има право. При продажби на стоки и услуги по рамкови споразумения контролът върху тях се прехвърля с течение на времето, като те са част от едно или повече задължения за изпълнение, удовлетворявано с течение на времето. Задълженията за удовлетворявани с течение времето се отчитат аналогично на строителните договори.

2.22.1.3. Цена на сделката – определяне и разпределяне

i. Строителни договори

Цената на сделката е сумата на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право, в замяна на прехвърлените стоки и услуги, които обичайно са част от едно задължение за изпълнение. Възнагражденията по строителните договори са фиксирани, като могат да претърпят промени в резултат на промени в цената и/или обхвата на договора.

Промяната в договора се отчита като отделен договор, когато обхватът и цената му се разширяват с нови стоки и услуги, които могат да се ползват отделно от клиента. Обичайно обхватът на договора може да се разшири със стоки и услуги, които не са отделни и са част от едно и/или същото задължение за изпълнение, като кумулативният ефект върху цената на сделката и измерването на напредъка се признава текущо към датата на изменението.

ii. Продажби на продукция, стоки и услуги

Цената на сделката, при продажби на продукция, стоки и услуги, е сумата на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право, в замяна на тях. Стоките и услугите се продават отделно и/или в серия, съответно могат да формират отделно задължение за изпълнение или част от такова. Договорите могат да претърпят промени по отношение на цената и/или обхвата, съответно по отношение на задължението за изпълнение. Възнагражденията при продажби на продукция, стоки и услуги са договорени и обичайно не съдържат елементи на променливо възнаграждение.

Промените в договорите, които засягат цената и обхвата им, се разглеждат като нов договор, като са добавени нови стоки и услуги, от които клиентите могат да се възползват пряко, а когато се заменят стоки и услуги старият се приема за прекратен. Промени в цените, които не засягат обхвата на договорите, се разпределят към задължения за изпълнение, които не са удовлетворени, изцяло или частично. При промени в обхвата и/или цените на договори за доставки на стоки и услуги, които не са отделни и са част от едно изцяло или частично неудовлетворено задължение за изпълнение, кумулативният ефект върху цената на сделката и измерването на напредъка се признава текущо към датата на изменението.

2.22.1.4. Признаване на приходи*i. Строителни договори*

Дружеството признава приходи по строителните договори на базата на задължението за изпълнение, удовлетворявано в течение на времето, само ако е в състояние да направи обоснова оценка на степента на напредъка към пълното удовлетворяване на задължението за изпълнение. Степента на напредъка към завършване се преразглежда към края на всеки отчетен период.

За измерване на напредъка за всяко задължение за изпълнение, удовлетворено с течение на времето се прилага единен метод, последователно за сходни задължения за изпълнение и обстоятелства.

Обичайно за определяне на напредъка по договорите, се ползват методите на вложените ресурси, по-специално бюджети на очакваните и действително извършените разходи, със съответните корекции за разходи, които не допринасят за напредъка по договора или са непропорционални на него. Тези методи обикновено се прилагат към договорите за строителство са на база твърда цена и Дружеството счита, че методът на вложените ресурси е по-уместен от метода на продукцията, доколкото при втория са необходими допълнителни ресурси, особено времеви за осигуряване на информация. Също и поради факта, че са възможни промени по обещани стоки и услуги, без отражение върху цената на сделката и задължението за изпълнение, което ще ограничи оценката на кумулативния ефект, в частност от промените, и за договора като цяло, особено при прилагането и на другия подход. При някои от договорите, при които Дружеството е пряк изпълнител, се прилагат методи, отчитащи продукцията, въз основа на преки оценки на прехвърлените стоки и услуги, чрез проучвания на извършените дейности към съответните отчетни дати и/или достигнатите етапи, както и когато е уместно, в съответствие с приложимата отчетна рамка. За този тип договор Дружеството счита, че методите, отчитащи продукцията са уместни, при измерването на напредъка, доколкото по тях е налична проектна и достоверна актуална информация за стойността и количествата на прехвърлените стоки и услуги към клиентите.

Дружеството признава приходи по задължение за изпълнение, удовлетворявано с течение на времето, само до степента на направените разходи, когато не е в състояние да измери разумно напредъка към пълното му удовлетворяване, но очаква да възстанови направените разходи за това, както и когато извършените разходи са непропорционални на напредъка, с оглед достоверното представяне на резултатите от дейността.

ii. Продажби на продукция, стоки и услуги

Приходите по продажбите на продукция, стоки и услуги се признават в съответствие с удовлетворяването на задълженията или в определен момент във времето или с течение на времето. При задължения удовлетворявани с течение на времето, приходите се признават, само ако може да

направи обособена оценка на степента на напредъка към пълното удовлетворяване на задължението за изпълнение. Степента на напредъка към завършване се преразглежда към края на всеки отчетен период.

За измерване на напредъка при продукцията и стоките се ползват методите отчитащи продукцията, а при услугите методите отчитащи и ресурсите, като това са: преки оценки на прехвърлените продукция и стоки и бюджети на разходите, със съответните корекции за разходи, които не допринасят за напредъка по договора или са непропорционални на него. Дружеството счита, че ползваните методи са уместни, доколкото, съответно, то контролира продукцията и стоките преди да ги прехвърли на клиентите, което осигурява надеждна информация и не изисква допълнителни ресурси, а по отношение на услугите постига такива, като същевременно елиминира ограниченията за отразяване на кумулативни ефекти, които следва да се признаят, както и когато това е необходимо.

Когато Дружеството има право на възнаграждение от клиент в размер, който съответства директно на стойността на извършената дейност за него към съответната дата, признава приходи в размера, за който има право да издаде фактура.

Дружеството признава приходи по задължение за изпълнение, удовлетворявано с течение на времето, само до степента на направените разходи, когато не е в състояние да измери разумно напредъка към пълното му удовлетворяване, но очаква да възстанови направените разходи за това, както и когато извършените разходи са непропорционални на напредъка, с оглед достоверното представяне на резултатите от дейността.

2.22.1.5. Разходи по договорите

Дружеството признава дълготрайни активи за допълнителни разходи за постигане на договор с клиент, само ако съществува възможност да ги възстанови впоследствие. Такива разходи могат да бъдат комисионни, бонуси или други сходни услуги, които не биха били понесени, ако договорът не е сключен. Такива активи се отчитат в състава на дълготрайните активи, като се представят отделно в пояснителните сведения към Финансовия отчет. Дружеството прилага практически целесъобразната мярка, предвидена в МСФО 15, и не признава актив от разходи за постигане на договор с клиент, ако очаквания срок за амортизация на актива, който в противен случай следва да се признае, е една година или по-кратък.

Дружеството признава активи от разходите, направени по изпълнението на договор, ако те не попадат в обхвата на друг стандарт и могат да бъдат отнесени пряко към даден договор, подобряват ресурсите, с които ще бъдат удовлетворени задълженията за изпълнение и се очаква да бъдат възстановени.

2.22.1.6. Саада по договорите

Дружеството признава и представя като вземане по договори с клиенти всяко безусловно право на възнаграждение. Когато клиентите по договори заплащат възнаграждение или Дружеството има право на такова, преди да бъдат прехвърлени стоките и услугите, сумите се представят като пасиви по договори. Когато Дружеството изпълнява задължението си и прехвърля стоки и услуги на клиенти, преди те да платят, сумите, извън безусловните вземания, се представят като активи по договори.

Безусловните вземания, активите и пасивите по договор се представят заедно в статия Търговски вземания и Търговски задължения в Отчета за финансовото състояние, и поотделно в пояснителните приложения към Финансовия отчет. Активите по договори с клиенти подлежат на преглед за обезценка, в съответствие с раздел 2.16.1-2.16.1.4. Обезценка на финансови инструменти, съгласно МСФО 9.

Обичайният момент на плащанията по договорите с клиенти спрямо удовлетворяването на задълженията за изпълнение по тях, както и зависимостите в това отношение, се разграничават основно по договорите за строителство и договорите за продажби на продукция, стоки и услуги. При строителните договори, Дружеството удовлетворява задълженията за изпълнение в течение на времето, обичайно повече от един период, като признава приходи към края на всеки един, в съответствие със степента на напредъка по договора, като на този етап обичайно не е необходимо одобрение от страна на клиента. Но предвид това, че обектите и свързаните с тях дейности са предмет

на специфични законодателни разпоредби, при завършване на дейностите по договора, са предвидени и се изискват определени формални действия, включително приемане и/или одобрение от клиента и/или трета страна, на база на което част от вземанията по договорите стават безусловни, а впоследствие се заплащат. Доколкото при строителството се подобрява актив, който е контролиран от клиента, то може еднозначно да се определи, че стоките и услугите по договора са му прехвърлени, съответно да се признаят приходите по вече удовлетворените задължения. В резултат на тези обстоятелства, възниква размиване във времето между момента на признаване на приходите по договорите за строителство, съответно безусловните вземания и активите по договор и момента на получаване на плащания, като обичайният срок за погасяването им варира и е в рамките съответно на 60 - 180 дни и 180 - 360 дни. Продажбите на продукция, стоки и услуги, обикновено не подлежат на специфични регулации, като в повечето контролът върху тях се прехвърля веднага на клиента и/или те се потребяват от него при предоставяне им, с което са удовлетворени задълженията за изпълнение. При някои продажби на стоки и услуги, при които задължението за изпълнение се удовлетворява с течение на времето, е нужно приемането от страна на клиента на етапи или към края на договора. Плащанията по тези доставки варират, но са с рамките на обичайната търговска практика.

Обичайно при договорите за строителство, които са най-значителни за финансовите отчети и Дружеството като цяло, плащанията са определени като суми и срокове, и според вида и обема на обекта, в отделни случаи, и според възложителя и източника на финансиране, включват авансово плащане в размер 10% – 20%, междинни плащания в размер 60% - 80% и окончателно плащане. Преките или крайните възложители, когато дружеството е подизпълнител, са публични, а основните договорите и условията са разнообразни, като е възможно различни условия да се прилагат за сходни обекти, както и обратно, в резултат на което варират, както размерите, така и сроковете на плащанията. Във връзка с законови изисквания, в масовия случай, по договорите за строителство са определени гаранции за добро изпълнение, които по същество са задържани от страна на възложителите суми от безусловните вземания на Дружеството, за определен период, обикновено от 12 до 24 месеца. Дружеството приема, че не е налице е значителен компонент на финансиране за задържаните суми, доколкото те са установени по закон и по смисъла на МСФО 15 предоставят защита на клиента, както и поради факта, че в масовия случай пряка или крайна страна по тези договори са органи на държавната власт, които не е в състояние да финансира, в контекста на съдържанието на сделката, пък и принципно. По отношение на сумите, които клиентите заплащат преди стоките и услугите да са прехвърлени към тях, Дружеството коригира обещания размер на заплащането за ефекта от наличието на значителен компонент на финансиране, когато има такъв и когато се очаква периодът между плащането и прехвърлянето да е над една година. Корекцията се признава като разходи за лихви в статия Финансови разходи в Отчета за доходите. В някои случаи сроковете по строителните договори се удължават, по причини независещи от Дружеството, като по някои са получени плащания, при първоначални очаквания стоките и услугите да се прехвърлят в период до една година. В тези случаи корекциите се извършват перспективно, когато очакванията за новия срок са той да бъде над една година.

За неудовлетворените задължения или за частично удовлетворените задължения към края на периода, част от договор с първоначално очакван срок до една година, Дружеството оповестява общия размер на сделката, разпределена по тях и очакванията кога следва да се признаят приходите по тях. Това засяга обичайно само строителните договори, доколкото при продажбите на продукция, стоки и услуги възнаграждението, на което има право към определена дата съответства на стойността на прехвърлените стоки и услуги, за които има право да издаде фактура.

2.22.2. Други доходи

В състава на другите доходи се признават нетните положителни резултати, както и брутни доходи, които са реализирани от други дейности, извън обичайната за Дружеството, и/или са инцидентни. В състава на другите доходи се отчитат приходите от оперативен лизинг, в съответствие със счетоводната политика и МСФО 16 – Лизинг (виж 2.27.), както и приходите от продажби на материали и дълготрайни активи, нетно от балансовата им стойност, при които приходите се признават, съгласно МСФО 15 в момента, в който клиентът получава контрол върху тях, съответно задължението за изпълнение бъде удовлетворено, а разходите в съответствие с приложимите счетоводна политика и релевантни стандарти, в периода, когато е признат приходът (виж. 2.88 2.9, 2.10, 2.14) В състава на

Другите доходи, също така, се представят отписаните и недължими задължения, включващи финансови пасиви и други, които са прекратени или са изтекли (виж 2.16.2.4), както и разлики и от отписвания, свързани с провизии, признати в съответствие с МСС 37, и излишъци на активи и материални запаси, други.

2.22.3. Финансови приходи

В състава на финансовите приходи се представят приходите от лихви по всички финансови инструменти на Дружеството, признати по метода на ефективния лихвен процент, както и възникналите ефекти по договори с клиенти, по които има съществени компоненти на финансиране. В състава на финансовите приходи се признават лихвите по лизингови договори, нетните положителни резултати от сделки с финансови инструменти и инвестиции (виж 2.11, 2.12, 2.16.1.5), както и положителни курсови разлики от преоценка и операции с валутни позиции, съгласно МСС 21, и други приходи, свързани с финансови инструменти.

2.23. РАЗХОДИ

Разходите в Дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост, но само доколкото последното не води до признаването на отчетни обекти за активи или пасиви, които не отговарят на критериите на МСФО и рамката към тях.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите, за които се отнасят, се изпълняват. Разходите за бъдещи периоди основно представляват предплатени абонаменти, застраховки, банкови гаранции, такси по кредити и други подобни, и се представят в статия Други активи и вземания в Отчета за финансовото състояние.

2.23.1. Разходи за дейността

Дружеството отчита текущо разходите за дейността по икономически елементи и след това отнася по функционално предназначение с цел формиране размера на разходите по направления и дейности.

Разходи се признават, когато възникне намаление на бъдещите икономически изгоди, свързани с намаление на актив или увеличение на пасив, което може да бъде оценено надеждно.

Признаването на разходите за текущия период се извършва тогава, когато се начисляват съответстващите им приходи.

Когато икономическите изгоди се очаква да възникнат през няколко отчетни периода и връзката на разходите с приходите може да бъде определена само най-общо или косвено, разходите се признават на базата на процедури за систематично и рационално разпределение.

Разход се признава незабавно в Отчета за доходите, когато той не създава бъдеща икономическа изгода или когато и до степента, до която бъдещата икономическа изгода не отговаря на изискванията или престане да отговаря на изискванията за признаване на актив в баланса.

Разходите се отчитат на принципа на текущо начисляване. Оценяват се по справедливата стойност на платеното или предстоящо за плащане, съответно цената на сделката, както и когато това е разрешено.

2.23.2. Финансови разходи

В състава на финансовите разходи се представят разходите от лихви по всички финансови инструменти на Дружеството, признати по метода на ефективния лихвен процент, както и възникналите ефекти по договори с клиенти, по които има съществени компоненти на финансиране. В състава на финансовите разходи се признават лихвите по лизингови договори, нетните отрицателни резултати от сделки с финансови инструменти и инвестиции (виж 2.11, 2.12, 2.16.1.5), както и отрицателните курсови разлики от преоценка и операции с валутни позиции, съгласно МСС 21, и други разходи, свързани с финансови инструменти, включително платени банкови такси и комисионни.

2.24. ПЕЧАЛБА ИЛИ ЗАГУБА ЗА ПЕРИОДА

Дружеството признава всички елементи на приходите и разходите през периода в печалбата или загубата, освен ако даден МСФО не изисква или разрешава друго.

Някои МСФО определят обстоятелства, при които се признават конкретни позиции извън печалбата или загубата през текущия период. Други МСФО изискват или разрешават компонентите на друг всеобхватен доход, които отговарят на дефиницията на Общите положения за приходи и разходи, да бъдат изключени от печалбата или загубата.

2.25. ДАНЪЦИ ОТ ПЕЧАЛБАТА

Данъчният разход (приход) включва текущите данъчни разходи (приходи) и отсрочените данъчни разходи (приходи).

2.25.1. Текущи данъци

Текущ данък е сумата на дължимите (възстановимите) данъци върху дохода във връзка с данъчната печалба (загуба) за периода.

Данъците от печалбата за текущия и предходни данъчни периоди се признават като задължение до размера, до който не са платени. Ако вече платените данъци от печалбата за текущия и предходни периоди надвишават дължимата сума за тези периоди, превишението се признава като актив.

Икономията от данъци, свързана с данъчна загуба, която може да бъде пренесена за покриване през следващи периоди, се признава като актив, с който ще се намалява текущия данък в следващите периоди.

Признаването на текущите данъчни разходи се извършва чрез включването им в групата на разходите за периода, с които се намалява счетоводната печалба или се увеличава счетоводната загуба.

Текущите данъчни пасиви (активи) за текущия и предходни периоди се оценяват по сумата, която се очаква да бъде платена (възстановена) на/от данъчните органи при прилагане на данъчни ставки (и данъчни закони), действащи към датата на баланса.

За отчетния период данъчната ставка в България е в размер 10%, в Република Сърбия е 15% , в Чехия е 19% , в Република Северна Македония е 10% и в Румъния е 16%.

2.25.2. Активи и пасиви по отсрочени данъци

Активи по отсрочени данъци са сумите на възстановимите данъци върху дохода за бъдещи периоди по отношение на:

- приспадаемите временни разлики;
- преноса на нереализирани данъчни загуби;
- преноса на неизползвани данъчни кредити.

Временните разлики са разликите между балансовата сума на един актив или пасив и неговата данъчна основа. Временните разлики биват:

- облагаеми временни разлики - временните разлики, в резултат на които ще възникнат суми, с които ще се увеличи облагаемата печалба (загуба) в бъдещи периоди, когато балансовата сума на актива или пасива бъде възстановена или погасена; или
- приспадаеми временни разлики - временните разлики, в резултат на които ще възникнат суми, с които да се намали данъчната печалба (загуба) за бъдещи периоди, когато балансовата сума на актива или пасива бъде възстановена или погасена.

Когато данъчната загуба се използва за възстановяване на текущ данък за предходен период, предприятието я признава като актив в момента на възникване, тъй като съществува вероятност да възникнат ползи и тези ползи могат да бъдат надеждно оценени.

Отсрочените данъчни активи се признават за всички данъчни временни разлики, които подлежат на приспадане до размера, за който е вероятно наличие на облагаема печалба, срещу която могат да бъдат приспаднати. Актив по отсрочени данъци се признава за пренасяните напред неизползвани данъчни загуби и кредити до степента, до която е вероятно да има бъдеща облагаема печалба, срещу която могат да се оползотворят непоизваните данъчни загуби и кредити.

Към датата на всеки баланс предприятието преразглежда непризнатите активи по отсрочени данъци. Предприятието признава непризнатите в предходния период активи по отсрочени данъци до степента, до която се е появила вероятност да бъде реализирана достатъчна бъдеща облагаема печалба, която да позволи оползотворяването на активите по отсрочени данъци.

Пасиви по отсрочени данъци са сумите на дължимите данъци върху дохода за бъдещи периоди във връзка с облагаемите временни разлики.

Пасив по отсрочени данъци се признава за всички облагаеми временни разлики, освен в случаите, когато възниква в резултат на:

- положителна репутация, за която амортизацията не е призната за данъчни цели; и
- първоначалното признаване на актива или пасива при сделка, която:
- не представлява бизнескомбинация;
- към момента на извършване на сделката не влияе нито върху счетоводната, нито върху данъчната печалба (загуба).

Активите и пасивите по отсрочени данъци се оценяват по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, в който активът се реализира или пасивът се уреди въз основа на данъчните ставки (и данъчното законодателство), действащи към датата на баланса.

Текущите и отсрочените данъци се признават като приход или разход и се включват в нетната печалба или загуба за периода освен до степента, до която възникват от:

- операция или събитие, което е признато през същия или различен отчетен период директно в капитала, ако се отразява там, както и когато е уместно; или
- бизнескомбинация, представляваща придобиване.

2.26. ПРОВИЗИИ И УСЛОВНИ АНГАЖИМЕНТИ

2.26.1. Провизии

Провизиите са задължения с неопределена срочност или сума. Провизии се признават във връзка с правни и конструктивни задължения, възникнали в резултат на минали събития съгласно изискванията на МСС 37. Правните и конструктивните задължения, възникват в резултат, съответно на договор или нормативни разпоредби, или установена тенденция, приета политика или твърдения в дружеството, които създават очаквания в трети страни.

Провизии се признават в случай, че дружеството има настоящо задължение (правно или конструктивно) като резултат от минали събития; има вероятност за погасяване на задължението да бъде необходим поток ресурси, съдържащ икономически ползи; и може да бъде направена надеждна оценка на стойността на задължението. Ако тези условия не са изпълнени, провизия не се признава. В състава на настоящите задължения се разглеждат и задължения по обременяващи договори по силата, на които разходите, направени за покриване на задълженията, превишават очакваните икономически ползи, произтичащи от договора.

Провизиите се признават по най-добрата приблизителна оценка на ръководството към края на отчетния период за разходите, необходими за уреждане на настоящото задължение.

Признатите суми на провизии се преразглеждат към всеки край на отчетен период и се преизчисляват с цел се отрази най-добрата текуща оценка.

2.26.2. Условни ангажименти

За условен пасив се приема възможно задължение, което произлиза от минали събития и чието съществуване ще бъде потвърдено само от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не са изцяло под контрола на предприятието; или настоящо задължение, което произлиза от минали събития, но не е признато, защото не е вероятно за погасяването му да бъде необходим изходящ поток от ресурси, съдържащи икономически ползи, или сумата на задължението не може да бъде определена достатъчно надеждно

За условен актив се приема актив, който произлиза от минали събития и чието съществуване ще бъде потвърдено само от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не могат да бъдат изцяло контролирани от предприятието.

Условните ангажименти не се признават, а се оповестяват както е уместно.

2.27. ЛИЗИНГ

Дружеството преценява в началото на всеки договор, дали представлява лизинг или съдържа елементи на лизинг, в зависимост от това дали с него срещу възнаграждение се прехвърля правото на контрол над използването на даден актив или група активи за определен период от време, като преразглежда тази оценка в случай, че има промяна в договора.

Дружеството определя срока на лизинга, като взема предвид неотменимния срок по договора, както и периодите, по отношение на които съществува опция за удължаване или прекратяване, когато е достатъчно сигурно, че ще бъдат упражнени, ведно с всички стимули в тази връзка. Срокът на лизинга, съответно сигурността относно упражняването на опциите, се преразглеждат, когато настъпят съществени събития, които могат да повлияят върху решенията за това.

2.27.1. Дружеството като лизингополучател

Дружеството използва чужди активи по договори, които съдържат лизинг, съгласно условията в МСФО 16. Активите с право на ползване включват основно машини и оборудване, и транспортни средства, както и недвижими имоти. Договорите се сключват с несвързани лица – лизингодатели и лизингодатели-производители или търговци, както и със свързани лица – в групата и извън нея.

Активите с право на ползване се оценяват първоначално по цена на придобиване на началната дата на лизинга, която включва: първоначалната оценка на пасива по лизинга; извършени плащания преди това; първоначални преки разходи; както и разходи по демонтаж и преместване, ако се предвиждат такива.

Първоначалната оценка на пасива по лизинга се извършва на началната дата и отразява настоящата стойност на неизплатените лизингови вноски, които включват: фиксирани плащания по договора; променливи плащания, зависещи от индекси; гаранции по остатъчна стойност; опции за закупуване; санкции за прекратяване.

Задълженията по лизинг се признават на датата на стартиране на лизинга, оценени по настояща стойност на лизинговите плащания, които не са изплатени към тази дата. Те включват:

- фиксирани плащания, намалени с подлежащите на плащане лизингови стимули;
- променливи лизингови плащания, зависещи от индекси или проценти;
- цената за упражняване на опцията за покупка, ако е достатъчно сигурно, че дружеството ще ползва опцията;
- плащания на санкции за прекратяване на лизинговия договор;
- гаранции за остатъчна стойност.

Лизинговите плащания се дисконтират с лихвения процент ако той може да бъде непосредствено определен или с диференциалния лихвен процент на дружеството, отразяващ лихвения процент, който би бил приложим при заемане на финансови средства за сходен период от време, при сходно обезпечение и сходна икономическа среда.

Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихва) и приспадащата се част от лизинговото задължение (главница). Финансовите разходи се начисляват в отчета за доходите през периода на лизинга на периодична база, така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение.

Последващата оценка на активите с право на ползване се извършва по цена на придобиване, намалена всички натрупани амортизации и загуби от обезценка, аналогично на собствените активи и коригирана с всички преоценки на пасива по лизинга, когато с изтичането на лизинговия договор не се прекратява правото на ползване. Активите по договори за оперативен лизинг се амортизират на линейна база за по – краткия период от техния полезен живот и срока на лизинговия договор.

След началната дата пасивът по лизинга се преоценява, за да се отразят измененията в лизинговия договор, в резултат на промяна в обхвата и/или срока, и/или промените в лизинговите плащания, включително промени в индекси, проценти или пазарни нива, като, съответно, се коригират стойностите на активите с право на ползване. Възникналите разлики, когато балансовата стойност на активите с право на ползване е нула, както и разходите за лихви по пасива на лизинга и променливите плащания, които не са включени в оценката му, се признават в печалбата или загубата за периода, който касаят. Когато увеличението на обхвата по лизинга е съизмеримо с увеличението на цената по договора, промяната се отчита като отделен договор.

Лизинговите дейности на дружеството, в качеството му на лизингополучател, включват договори за ползване на транспортни средства, машини и оборудване, и недвижими имоти. Обичайно, опция за закупуване е предвидена само в някои от договорите касаещи транспортни средства, основно автомобили, а лизинговите вноски са фиксирани, като не са предвидени променливи лизингови плащания. Опциите за удължаване на договорите не са свързани с допълнителни разходи или стимули за дружеството, като при оценката на пасивите по лизингите са вземат предвид всички обстоятелства. Договорите, по които дружеството е лизингополучател не съдържат гаранции за остатъчна стойност, а опциите за прекратяване обичайно не се използват и обхващат до три лизингови вноски, и са несъществени, поради което не са вземат предвид при оценката на пасива по лизинга.

Дружеството представя активите с права на ползване в състава на собствените активи на лицето на отчета за финансовото състояние и представя допълнителна подробна информация в това отношение в пояснителните приложения към финансовите отчети , а тяхната амортизация – в отчета за доходите на ред „разходи за амортизации“.

Дружеството прилага изключенията, предвидени в МСФО 16, по отношение на краткосрочните лизингови договори и лизингите на активи с ниска стойност, и признава свързаните с тях лизингови плащания като разход по линейния метод за срока на договора. Краткосрочните лизингови договори включват ползването на транспортни средства, машини и оборудване, и недвижими имоти, които се наемат за конкретни дейности при изпъването на определен договор или част от него по изграждане, и реконструкция, или ремонт и поддръжка на инфраструктурни обекти, чиито планиран срок е до една година. Лизингите на активи с ниска стойност включват договори за ползване на офис обзавеждане и консумативи и компютърна техника. Разходите по такива договори се представя в състава на разходите за външни услуги в отчета за доходите, като в пояснителните приложения се оповестява подробна информация по видовете основни активи.

2.27.2. Дружеството като лизингодател

Дружеството има практика да отдава собствени активи за ползване, както и в редки случаи да преотдава активи с право на ползване. При лизинга на собствени активи, когато с договора се прехвърлят по същество всички рискове и изгоди, то същият се отчита като финансов лизинг, когато се запазват- договорът се отчита като оперативен лизинг.

При финансов лизинг, активите по договора се признават на началната дата като вземане, в размера на нетната инвестиция по договора, която включва: фиксирани плащания; променливи плащания, зависещи от индекси; гаранции за остатъчна стойност; опции за покупка; и санкции.

По отношения на финансовите лизинги, последващо се прилагат изискванията за отписване и обезценка в МСФО 9 по отношение на нетната инвестиция в лизинговия договор, като редовно се

преразглеждат приблизително изчислените негарантирани остатъчни стойности, използвани при изчисляването на брутната инвестиция в лизинговия договор. При настъпило намаление на приблизително изчислената негарантирана остатъчна стойност, се преразглежда разпределението на дохода за срока на лизинговия договор и се признава незабавно всяко намаление, свързано с вече начислените суми.

Измененията в договорите за финансов лизинг се отчитат като отделен договор, когато се увеличават обхватът, с което се добавя право на ползване на основен актив, съответно възнаграждението се увеличава съизмеримо.

При договори за оперативен лизинг, отдадените собствени активи се отчитат съгласно вида им и приетата счетоводна политика от Дружеството в това отношение, а плащанията се признават на приход по линейния метод за периода на договора.

Измененията в договори за оперативен лизинг се отчитат като нов договор от датата на изменението. Дружеството отдава на оперативен лизинг основно недвижими имоти-сгради, машини и съоръжения и транспортни средства.

Във връзка с договорите за финансов лизинг в пояснителни приложения се представят: приходите от продажбата на актива, отписаната балансова стойност и нетния резултат, както и доходите от променливи плащания и реализираните финансови доходи, като на лицето на отчета за доходите първите се представят в състава на другите доходи, а финансовите в сумата на финансовите приходи. Доходите от оперативен лизинг се представят в състава на другите доходи на лицето на отчета за доходите, като отдадените собствени активи по договори за оперативен лизинг се представят отделно от ползваните от Дружеството в пояснителните приложения към финансовите отчети.

2.28. СЕГМЕНТНО ОТЧИТАНЕ

Дружеството идентифицира своите отчетни сегменти и оповестява информация по сегменти в съответствие с организационната и отчетна структура, на ниво Група, в своите консолидирани финансови отчети. Оперативните сегменти са компоненти на бизнеса, които се оценяват редовно от членовете на Ръководството, вземащи оперативните решения - като се използва финансова и оперативна информация, изготвена конкретно за сегмента, за целите на текущото наблюдение и оценяване на резултатите от дейността и разпределението на ресурсите на Дружеството. Финансовата сегментна информация в публичните отчети се оповестява на основа, идентична на използваната за вътрешни цели, което позволява на инвеститорите да видят Дружеството от позицията на Ръководството.

Дружеството функционира в един бизнес сектор, а извършваните основни услуги, както и произвежданата продукция от всички дружества са свързани и участват на различни етапи в основната дейност. Добитите материали и произведените продукти представляват значителен дял от влаганите материали в СМР услугите. Също така рисковете и изгодите, свързани с основната дейност на Дружеството не биха могли да бъдат разграничени поради сходството в същността на извършваните дейности, характеристиките на средата и клиентите на предприятията, както и поради еднаквите ресурси, които се ползват в тези процеси, включително оборудване, подизпълнители и персонал. Затова, Дружеството е приело да отчита своята дейност, чрез разграничение единствено на база на географски принцип.

Оперативните сегменти на Дружеството текущо се наблюдават и направляват поотделно, като всеки оперативен сегмент представлява отделна географска област, която обслужва различни пазари и тип клиенти, и респ. е носител на различни бизнес ползи и рискове – според местонахождението. Същите включват няколко зони в зависимост от същността им и способността да генерират парични потоци:

- ✓ България;
- ✓ Република Сърбия;
- ✓ Чехия;
- ✓ Украйна
- ✓ Северна Македония
- ✓ Румъния

✓ Гърция

Информацията по сегменти се представя в консолидираните финансови отчети на Трейс Груп Холд АД.

2.29. ОЦЕНЯВАНЕ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ

Някои от активите и пасивите на Дружеството се оценяват и представят и/или само се оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане, като такива са дългосрочните инвестиции в капиталови инструменти, класифицирани като „финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива, до които Дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни като се приема, че те действат в своя максимална икономическа изгода.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи презумпцията е най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив от пазарните участници. В някои случаи, при оценка на капиталови инструменти, определени като оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, за определяне на справедливата стойност се използва цената на сделката, когато това е уместно съгласно МСФО 9 (виж 2.16.1.3).

Прилагат се различни оценъчни техники, които са подходящи спрямо спецификата на съответните условия и обекти, и за които разполага с достатъчна база от входящи данни, като стремежът е да се използва в максимална степен наличната публично наблюдаема информация, съответно да се минимизира използването на ненаблюдаема информация.

Дружеството допуска използването на трите приети подхода, пазарния, приходния и разходния подход.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват във финансовите отчети по този начин, се категоризира в следната йерархия на три нива:

Ниво 1 – Използват се котиранни (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;

Ниво 2 – Прилагат се оценъчни техники, при които се използват входящи данни, различни от директно котиранни пазарни цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на значителни корекции; и

Ниво 3 – Прилагат се оценъчни техники, при които най-ниското ниво използвани входящи данни в значителната си част са ненаблюдаеми.

Дружеството прилага основно справедлива стойност Ниво 2 и Ниво 3.

За тези обекти, които се оценяват периодично по справедлива стойност, дружеството прави преценка към датата на всеки отчет дали е необходим трансфер между нивата в йерархията на справедливата стойност за даден актив или пасив, в зависимост от разполагаемите и използваните към тази дата входящи данни.

2.30. СЧЕТОВОДНИ ПРИБЛИЗИТЕЛНИ ОЦЕНКИ И ПРЕДПОЛОЖЕНИЯ, ГРЕШКИ

2.30.1. Счетоводни приблизителни оценки и предположения

В резултат на несигурността, присъща на деловата дейност, много статии от финансовия отчет не подлежат на прецизна оценка, а само на приблизителна оценка. Приблизителните оценки се оценяват въз основа на най-актуалната налична и надеждна информация, като тя засяга всички статии във финансовия отчет, без основния капитал и паричните наличности в брой във функционална валута.

Използването на разумни приблизителни оценки представлява основен елемент в изготвянето на финансовите отчети и не намалява тяхната достоверност. Прилагането на Международните стандарти за финансово отчитане изисква от Ръководството да приложи някои счетоводни предположения и приблизителни счетоводни преценки при изготвяне на финансовите отчети и при определяне на стойността на някои от активите, пасивите, приходите и разходите. Всички те се извършват на основата на най-добрата преценка, която е направена от ръководството към края на отчетния период. Действителните резултати биха могли да се различават от представените във финансовите отчети.

Дадена приблизителна оценка подлежи на преразглеждане, ако настъпят промени в обстоятелствата, на които се основава, или в резултат от получена нова информация или допълнително натрупан опит. Преразглеждането на приблизителната оценка не се свързва с предходни периоди и не представлява корекция на грешка.

Всяка промяна в прилаганата база за оценяване се третира като промяна в счетоводната политика, а не в счетоводната приблизителна оценка.

Когато е трудно да се направи разграничение между промяна в счетоводната политика и промяна в счетоводната приблизителна оценка, промяната се приема като промяна на счетоводната приблизителна оценка.

Ефектът от промяната в счетоводна приблизителна оценка, се признава перспективно, чрез включването ѝ в печалбата или загубата за периода на промяната, ако промяната засяга само този период или периода на промяната и бъдещи периоди, ако промяната засяга и двата.

Дотолкова, доколкото промяната в счетоводната приблизителна оценка води до промени в активите и пасивите, или се отнася до компонент от капитала, тя се признава чрез коригиране на балансовата стойност на свързания актив, пасив или компонент от капитала в периода на промяната.

2.30.2. Грешки

Грешки от минал период са пропуски или неточно представяне във финансови отчети на Дружеството за един или повече минали отчетни периоди, произтичащи от неизползване или неправилно използване на надеждна информация, която:

- е била налична към момента, в който финансовите отчети за тези периоди са били одобрени за публикуване; и
- е можело, при полагането на разумни усилия, да бъде получена и взета предвид при изготвянето и представянето на тези финансови отчети.

Тези грешки включват ефектите от математически грешки, грешки при прилагане на счетоводна политика, недоглеждане или неточно представяне на факти и измами.

Грешки по смисъла на МСС 8 могат да възникнат във връзка с признаването, оценяването, представянето или оповестяването на компоненти от финансовите отчети. Потенциалните грешки за текущия период, открити в същия, се коригират преди финансовите отчети да се одобрят за публикуване. Въпреки това, грешки понякога се откриват в последващ период и тези грешки от предходни периоди се коригират.

Дружеството коригира със задна дата съществените грешки от предходни периоди в първия финансов отчет, одобрен за публикуване след като са открити чрез:

- преизчисляване на сравнителните суми за представения предходен период, в които е възникнала грешка; или
- в случай, че грешката е възникнала преди най-ранно представения предходен период, преизчисляване на началното салдо на активите, пасивите и капитала за този период.

Грешка от предходен период се коригира посредством преизчисляване с обратна сила, освен ако е практически неприложимо да се определи някой от специфичните ефекти за периода или кумулативния ефект от тази грешка.

II. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ КЪМ СТАТИИТЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

1. ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ

1.1. ИМОТИ, МАШИНИ, СЪОРЪЖЕНИЯ

	Земн	Сгради	Съоръжения	Машини и оборудване	Транспортни средства	Други активни	Капитализирани разходи	Общо
Отчетна стойност								
Салдо към 31.12.2022	9 170	796	1 115	24 872	11 117	3 121	9 659	59 850
Постъпил	-	230	-	4 767	1 028	1 126	4 113	11 264
Излезл	(4 806)	-	-	(3 819)	(2 998)	(1)	-	(11 624)
Ефекти от валутни преизчисления	-	-	-	-	(6)	-	-	(6)
Салдо към 31.12.2023	4 364	1 026	1 115	25 820	9 141	4 246	13 772	59 484
Преизчислено салдо към 01.01.2024	4 364	1 026	1 115	25 820	9 141	4 246	13 772	59 484
Постъпил	-	-	-	2 678	83	158	4 270	7 189
Излезл	-	-	-	-	(789)	-	-	(789)
Ефекти от валутни преизчисления	-	-	-	-	(1)	-	-	(1)
Салдо към 30.6.2024	4 364	1 026	1 115	28 498	8 434	4 404	18 042	65 883
Амортизация								
Салдо към 31.12.2022	-	621	328	8 457	7 590	1 808	-	18 804
Постъпил	-	218	45	1 795	918	412	-	3 388
Излезл	-	-	-	(856)	(2 519)	(1)	-	(3 376)
Салдо към 31.12.2023	-	839	374	9 396	5 989	2 219	-	18 817
Постъпил	-	10	22	972	417	204	-	1 625
Излезл	-	-	-	-	(650)	-	-	(650)
Ефекти от валутни преизчисления	-	-	-	-	1	-	-	1
Салдо към 30.6.2024	-	849	396	10 368	5 757	2 423	-	19 793
Балансова стойност								
Балансова стойност към 31.12.2023	4 364	187	741	16 424	3 152	2 027	13 772	40 667
Балансова стойност към 30.6.2024	4 364	177	719	18 130	2 677	1 981	18 042	46 090

В представените балансови стойности на земи и сгради са включени:

-земи на стойност 4 269 хил.лв. върху които са учредени ипотечи в полза на Уникредит Булбанк АД за обезпечаване на Договор N 110 от 02.09.2015 г. за поемане на кредитни ангажименти по линия за овъдрафт кредит с възможност за издаване на банкови гаранции;

В балансовите стойности на машини и оборудване, съоръжения и транспортни средства са включени:

- машини и съоръжения за 4 265 хил.лв. и транспортни средства за 298 хил.лв., които са заложи в полза на Банка ДСК ЕАД по договор за кредитна линия за издаване на банкови гаранции от 20.12.2013г.

- машини на стойност 1 586 хил.лв., транспортни средства за 177 хил.лв. и съоръжения за 308 хил.лв., заложи в полза на ОББ АД по договор за банков кредит за издаване на банкови гаранции и кредитна линия № 51 от 10.09.2014 г.

- съоръжения за 412 хил.лв., машини и оборудване за 579 хил. лв. заложи в полза на Уникредит Булбанк АД за обезпечаване на Договор N 110 от 02.09.2015 г. за поемане на кредитни ангажименти по линия за овърдрафт кредит с възможност за издаване на банкови гаранции;

Отчетната стойност на напълно амортизираните имоти, машини съоръжения и оборудване, включени в баланса на дружеството е както следва: машини – 7 хил.лв; транспортни средства – 999 хил.лв, други дълготрайни материални активи – 1 496 хил.лв.

Капитализираните разходи включват натрупани разходи за активи, които към датата на отчета са в процес на изграждане/продобиване. С най-голям дял са натрупаните разходи за изграждане на собствена административна сграда в кв.Дружба, гр. София (13 481 хил.лв) и доставка на подбивна машина PLASSER&THEURER 08-275 UNIMAT 36 (3 155 хил.лв.)

Дружеството е предоставило за използване под наем на трети и свързани лица, следните дълготрайни материални активи:

	Земи	Съоръжения	Машини и оборудване	Транспортни средства	Други активи	Общо
Отчетна стойност						
Сaldo към 31.12.2022	106	1 016	15 453	6 858	85	23 518
Постъпил	-	-	2 333	259	-	2 592
Излезл	-	(1 016)	(4 299)	(2 500)	(85)	(7 900)
Ефекти от валутни преизчисления	-	-	-	1	-	1
Сaldo към 31.12.2023	106	-	13 487	4 618	-	18 211
Преизчислено saldo към 01.01.2024	106	-	13 487	4 618	-	18 211
Постъпил	95	-	1 448	157	-	1 700
Излезл	-	-	(1 401)	(2 484)	-	(3 885)
Сaldo към 30.6.2024	201	-	13 534	2 291	-	16 026
Амортизация						
Сaldo към 31.12.2022	-	296	6 130	5 040	35	11 501
Постъпил	-	-	406	295	1	702
Излезл	-	(296)	(1 670)	(2 079)	(36)	(4 081)
Сaldo към 31.12.2023	-	-	4 866	3 256	-	8 122
Постъпил	-	-	281	85	-	366
Излезл	-	-	(471)	(1 916)	-	(2 387)
Сaldo към 30.6.2024	-	-	4 676	1 425	-	6 101
Балансова стойност						
Балансова стойност към 31.12.2023	106	-	8 621	1 362	-	10 089
Балансова стойност към 30.6.2024	201	-	8 858	866	-	9 925

1.2. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

	Земи	Сгради	Общо
Отчетна стойност			
Сaldo към 31.12.2022	4 196	7 824	12 020
Постъпил	-	1 664	1 664
Сaldo към 31.12.2023	4 196	9 488	13 684
Преизчислено saldo към 01.01.2024	4 196	9 488	13 684
Постъпил	-	27	27
Сaldo към 30.6.2024	4 196	9 515	13 711
Амортизация			
Сaldo към 31.12.2022	-	1 385	1 385
Постъпил	-	300	300
Сaldo към 31.12.2023	-	1 685	1 685
Постъпил	-	171	171

Салдо към 30.6.2024	-	1 856	1 856
Балансова стойност			
Балансова стойност към 31.12.2023	4 196	7 803	11 999
Балансова стойност към 30.6.2024	4 196	7 659	11 855

В представените балансови стойности на инвестиционните имоти са включени:

-сграда с балансова стойност 110 хил.лв и земи с балансова стойност 692 х.лв., върху които е учредена ипотека в полза на Уникредит Булбанк АД за обезпечаване на Договор N 110 от 02.09.2015 г. за поемане на кредитни ангажменти по линия за овърдрафт кредит с възможност за издаване на банкови гаранции;

- сграда с балансова стойност 1 212 хил.лв и земи с балансова стойност 666 х.лв., върху които е учредена ипотека в полза на Уникредит Булбанк АД за обезпечаване на Договор Д-р № 00005/730 от 28.07.2014г. - кредитна линия за банкова гаранция

-поземлени имоти на стойност 898 хил.лв и сгради с балансова стойност 1696 хил. лв., върху които са учредени ипотечи в полза на ОББ АД по договор за банков кредит за издаване на банкови гаранции и кредитна линия № 51 от 10.09.2014г.

-поземлени имоти на стойност 1 537 хил.лв и сгради с балансова стойност 4 458 хил.лв., върху които са учредени ипотечи в полза на Банка ДСК ЕАД по договор № 2233 от 01.03.2018г. за инвестиционен кредит и по д-р от 20.12.2013 г за кредитна линия и финансиране на обекти;

1.3. ДЪЛГОТРАЙНИ НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Програмни продукти	Други активи	Общо
Отчетна стойност			
Салдо към 31.12.2022	163	2	165
Постъпили	259		259
Ефекти от валутни преизчисления	1		1
Салдо към 31.12.2023	423	2	425
Ефект от промени в счетоводна политика			-
Преизчислено салдо към 01.01.2024	423	2	425
Постъпили	5	-	5
Салдо към 30.6.2024	428	2	430
Амортизация			
Салдо към 31.12.2022	104	2	106
Постъпили	57		57
Ефекти от валутни преизчисления	2		2
Салдо към 31.12.2023	163	2	165
Постъпили	40	-	40
Салдо към 30.6.2024	203	2	205
Балансова стойност			
Балансова стойност към 31.12.2023	260	-	260
Балансова стойност към 30.6.2024	225	-	225

В състава на нематериалните дълготрайни активи са включени напълно амортизирани програмни продукти с отчетна стойност 56 хил.лв и напълно амортизирани други НДА с отчетна стойност 2 хил.лв.

1.4. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ, АСОЦИИРАНИ И СЪВМЕСТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Инвестиции в дъщерни и асоциирани предприятия	30.06.2024 г.	31.12.2023 г.
Инвестиции в дъщерни предприятия	47 477	47 477
Инвестиции в асоциирани предприятия	1	1
Общо	47 478	47 478

1.4.1. Инвестиции в дъщерни предприятия

Вид	30.06.2024 г.		31.12.2023 г.	
	размер	стойност	размер	стойност
Трейс БГ ЕООД	100%	12 661	100%	12 661
Трейс Ямбол АД, България	99%	2 974	99%	2 974
УСМ АД, България в ликвидация	99%	1 862	99%	1 862
Трейс Механизация ЕАД	100%	6 193	100%	6 193
Инфра Комерс ЕООД, България	100%	740	100%	740
Асфалт комерс ЕООД	100%	1	100%	1
Трейс Пропъртис ЕООД, България	100%	13 908	100%	13 908
Трейс Билд ООД, Сърбия	100%	4 364	100%	4 364
Трейс Сърбия АД Ниш, Сърбия	100%	17 153	100%	17 153
Трейс Рент ЕООД	100%	-	-	-
Обезценка инвестиция в УСМ АД		(948)		(948)
Обезценка Трейс Механизация ЕАД		(3 152)		(3 152)
Обезценка инвестиция в Трейс БГ ЕООД		(6 879)		(6 879)
Обезценка инвестиция в Трейс Ямбол АД		(1 400)		(1 400)
ДЗЗД Обединение Метро Трейс, България	55%		55%	
ДЗЗД Магистрала Трейс, България	75%		75%	
ДЗЗД Хемус А2, България	60%		60%	
ДЗЗД Трейс Своге, България	60%		60%	
ДЗЗД Трейс СОП, България	60%		60%	
ДЗЗД Сердика, България	90%		90%	
ДЗЗД Аголин Трейс, България	55%		55%	
Трейс Мостовик Джойнт Венчър, Сърбия	90%		90%	
Обединение Летище Прага 2013, Чехия	70%		70%	
Обединение Водоснабдяване Бенешов 2014, Чехия	50%		50%	
ДЗЗД Трейс Прибор, България	51%		51%	
ДЗЗД Чепеларе, България	51%		51%	
ДЗЗД Маркировка 2014, България	85%		70%	
ДЗЗД Цариградско, България	100%		100%	
ДЗЗД Самара 2015, България	70%		70%	
ДЗЗД Поморие 2018	60%		60%	
ДЗЗД Друм 2022	50%		20%	
ДЗЗД Гара Плиска	100%		50%	
ДЗЗД Поддържане 2022	70%		70%	
ДЗЗД Метро Слатина	50%		50%	
ДЗЗД Метро Пшопка	98%		98%	
ДЗЗД Железопътна инфраструктура	51%		51%	
ДЗЗД Драгалевци 2021	50%		50%	
ДЗЗД КР Своге	100%		100%	
Обединение Трейс Власотинце, България	75%		75%	
ДЗЗД Трейс Билд	80%		80%	
ДЗЗД Метро Строителство	98%		98%	
ДЗЗД Трейс Зона 1	100%		100%	
Обединение Улицы Борован	50%		50%	
ДЗЗД ВиК Стара Загора	60%		60%	
ДЗЗД Проект Пловдив	90%		90%	
Поморие 2020 ДЗЗД	50%		50%	
ДЗЗД ТРП Бургас 2023	50%		50%	
Общо		47 477		47 477

На 24.06.2024 г. в Търговски регистър е вписано решение за прекратяване дейността на УСМ АД и започване на процедура по ликвидация, взето по надлежния ред от ОСА.

1.4.2. Инвестиции в асоциирани предприятия

Вид	30.06.2024 г.		31.12.2023 г.	
	размер	стойност	размер	стойност
ДЗЗД Воден Проект Стара Загора	30%	1	30%	1
ДЗЗД Експо Тех Парк	48%		48%	
ДЗЗД Обединени Европейски железници	34%		34%	
ДЗЗД Зебра-Трейс	49%		49%	
Консорциум Трафик Мениджмънт София	30%		30%	
ДЗЗД Пътища Бургас	40%		40%	
ДЗЗД Пътна инфраструктура Аврен	25%		25%	
Консорциум Джиснеф-СК-13-Трейс Рейлинфра	30%		30%	
ДЗЗД Опълченска	40%		40%	
ДЗЗД Иринополис	25%		25%	
ДЗЗД Горна Баня	50%		50%	
ДЗЗД Маркировка юг	40%		40%	
Общо		1		1

Подробно движение на обезценките е представено в т.3.6.5 Обезценка на финансови активи

1.5. НЕТЕКУЩИ ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Вземания от свързани лица в групата /нето/	5 838	4 084
Вземания по договори с клиенти	5 838	4 084
Вземания по договори с клиенти /нето/	10 882	7 470
Вземания по договори с клиенти	10 882	7 470
Други търговски вземания /нето/	52	243
Други търговски вземания	52	243
Общо	16 772	11 797

1.6. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ ВЗЕМАНИЯ И АКТИВИ

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Други нетекущи вземания и активи /нето/	5 798	6 227
Предоставени гаранции и депозити	46	190
Предплатени разходи	5 752	6 037
Общо	5 798	6 227

Нетекущите предоставени гаранции включват парични обезпечения по издадени банкови гаранции за добро изпълнение за обекти със срок на валидност до 2035 г. и Предплатените разходи са за издадени банкови гаранции за добро изпълнение за обекти и застраховки със срок на валидност до 2037 г.

1.7. АКТИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

Активите и пасивите по отсрочени данъци са представени в баланса нетирано по държава на облагане, като Дружеството идентифицира облагаеми и приспадаеми временни разлики за местата на стопанска дейност в България и Румъния.

1.8. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Материали в т.ч. /нето/	39 806	22 987
Основни материали	39 325	21 855
Резервни части	-	10
Горива и смазочни материали	302	259

Спомагателни материали	58	20
Материали на отговорно пазене	30	757
Други материали	73	86
ММЦ	18	-
Общо	39 806	22 987

1.9. ТЕКУЩИ ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

Вид	30.6.2024	31.12.2023 г.
Вземания от свързани лица в групата /нето/	52 785	47 036
Вземания по договори с клиенти	28 079	30 686
<i>Обезценка на вземания по договори с клиенти</i>	(227)	(227)
Активи по договори с клиенти	21 022	4 736
Вземания по предоставени аванси	1 013	8 898
Вземания по оперативен лизинг	2 858	2 769
Други търговски вземания	40	174
Вземания от свързани лица извън групата /нето/	268	285
Вземания по договори с клиенти	163	195
<i>Обезценка на вземания по договори с клиенти</i>	(154)	(154)
Активи по договори с клиенти	236	236
Вземания по оперативен лизинг	8	8
Други търговски вземания	15	
Вземания по договори с клиенти /нето/	26 066	24 423
Вземания по договори с клиенти	26 379	24 892
<i>Обезценка на вземания по договори с клиенти</i>	(313)	(469)
Активи по договори с клиенти /нето/	148 087	65 690
Активи по договори с клиенти	148 087	65 690
Вземания по предоставени аванси /нето/	26 558	18 784
Вземания по предоставени аванси	26 601	18 827
<i>Обезценка на вземания по предоставени аванси</i>	(43)	(43)
Други търговски вземания /нето/	3 496	2 592
Други търговски вземания	3 496	2 592
Общо	257 260	158 810

В представените вземания от свързани лица и вземания по договори с клиенти към края на периода са включени гаранционни удръжки по строителни договори, в размер 5 838 хил.лв – за свързани лица в групата, 62 хил.лв за свързани лица извън групата и 953 хил.лв – за външни за дружеството лица.

Активите по договори с клиенти включват правото на възнаграждение за изпълнено задължение в резултат на измерването на напредъка. Те са възникнали по повод изпълнени и/или частично изпълнени услуги, които към края на отчетния период все още не са били приети от клиента и за които Дружеството няма безусловното право на плащане. Активи и пасиви по един и същи договор са представени нетно. Нетираните активи с пасиви по договор към 30.06.2024 г са 13 364 хил. лв

Подробно движение на обезценките е представено в т.3.6.5 Обезценка на финансови активи

Възрастова структура на търговските вземания, без аванси

период на възникване	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
До 60 дни	126 187	108 727
от 61 – до 120 дни	47 136	21 701
от 121 – до 180 дни	36 058	9 062
от 181 – до 360 дни	29 506	3 147
над 360 дни	8 268	1 138
Обезценка	(694)	(850)
Общо	246 461	142 925

1.10. ДРУГИ ТЕКУЩИ ВЗЕМАНИЯ И АКТИВИ

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Вземания от свързани лица в групата /нето/	8 077	7 684
Вземания по дивиденди	8 077	7 684
Вземания по съдебни спорове /нето/	959	959
Вземания по съдебни спорове	1 014	1 014
Обезценка на вземания по съдебни спорове	(55)	(55)
Вземания от социално осигуряване	1	3
Социално осигуряване	1	3
Други текущи вземания и активи	5 717	5 956
Предоставени гаранции и депозити	1 766	1 699
Предплатени разходи	3 889	4 210
Други вземания	62	47
Данъци за възстановяване, в т.ч.:	16 647	4 127
Данък върху добавената стойност	16 094	3 538
Корпоративен данък	553	581
Други данъци	-	8
Общо	31 401	18 729

Текущите предоставени гаранции включват парични обезпечения по издадени банкови гаранции за добро изпълнение за обекти със срок на валидност до края на 2025 г. и Предплатените разходи са за издадени банкови гаранции за добро изпълнение за обекти и застраховки със срок на валидност до една година

1.11. ТЕКУЩИ ФИНАНСОВИ АКТИВИ

Текущи финансови активи и финансов лизинг	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Финансови активи, оценявани по амортизирана стойност	613	516
Общо	613	516

1.11.1. Кредити – текущи

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Вземания по кредити от свързани лица в групата /нето/	603	516
Вземания по кредити от свързани лица в групата	538	452
Вземания по лихви по кредити от свързани лица в групата	65	64
Вземания по кредити от несвързани лица /нето/	10	-
Вземания по кредити от несвързани лица	444	444
Вземания по лихви по кредити от несвързани лица	73	63
Обезценка на вземания по кредити от несвързани лица	(507)	(507)
Общо	613	516

Подробна справка на предоставените заеми на свързани лица е представена в т.3.3 Свързани лица.

Предоставени заеми, без свързани лица:

Кредитополучател	Договорен размер на кредита	Л. %	Падеж	Обезпечения/Гаранции
Смарт Билд Дигитал ЕООД	600	4,5%	30.09.2023	запис на заповед

Салдо по предоставени заеми, без свързани лица:

Кредитополучател	Краткосрочна част по амортизируема стойност		Дългосрочна част по амортизируема стойност	
	Главница	Лихви	Главница	Лихви
Смарт Билд Дигитал ЕООД	444	73	-	-
Смарт Билд Дигитал ЕООД - обезценка	(444)	(63)		
Общо	-	6	-	-

1.12. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Парични средства в брой	8	25
в лева	4	15
във валута	4	10
Парични средства в разплащателни сметки	1 421	38 676
в лева	63	25 155
във валута	1 368	13 521
Парични еквиваленти	26	22
Вземания от подотчетни лица	26	22
Блокирани парични средства	2 791	2 911
Краткосрочни депозити	113	113
Обезценка на парични средства по депозити и сметки	(23)	(22)
Общо	4 346	41 725

В стойността на Парични средства са включени блокирани парични средства на обща стойност 2 791 хил.лв., от които 441 хил.лв. запорирани във връзка с образувани изпълнителни дела, 2 350 хил.лв. - за издадена банкова гаранция на клона в Република Сърбия. 120 хил.лв. неизплатени суми за дивиденди към акционери в Уникредит Булбанк АД са върнати на разполагане в оперативната сметка на дружеството за последващо изплащане при поискване от акционерите.

Равнение на паричните средства между отчет за финансово състояние и отчет за паричните потоци

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Парични средства и парични еквиваленти в отчет за финансовото състояние	4 346	41 725
Блокирани парични средства по издадени гаранции	(2 791)	(2 822)
Обезценка на парични средства по депозити и сметки	23	5
Парични средства и парични еквиваленти в отчет за паричните потоци	1 578	38 908

Парични потоци от финансови дейности

Пасиви, възникващи от финансови дейности	Сaldo към 31.12.2023	Парични потоци от финансова дейност		Промени с непаричен характер - безналични			Сaldo към 30.6.2024
		постъпления от финансова дейност	плащания от финансова дейност	нововъзникнал и задължения през периода	начислени лихви	други промени	
Дългосрочни банкови заеми	8 596					571	9 167
Краткосрочни банкови заеми	2 315	64 477	(17 074)			899	50 056

Лизингови пасиви дългосрочни (фин.лизинг)	3 020		(67)	13	1 019	3 985
Лизингови пасиви краткосрочни (фин.лизинг)	1 120		(784)	2 032	(985)	1 383
Лизингови пасиви дългосрочни (опер.лизинг)	103				15	118
Лизингови пасиви краткосрочни (оп.лизинг)	87				(21)	66
Краткосрочни търговски заеми свързани лица	1 137			30	(7)	1 160
Финансови гаранции - дългосрочни	1					1
Финансови гаранции - краткосрочни	1					1
Задължения по дивиденди	1 805		(333)	6 168		7 640
Общо пасиви от финансови дейности:	18 185	64 477	(18 258)	8 200	942	31
						73 577

1.13. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

1.13.1. Основен капитал

Вид акции	30.06.2024 г.			31.12.2023 г.		
	Брой акции	Стойност	Номинал	Брой акции	Стойност	Номинал
Изкупени и платени	24 200 000	24 200 000	1	24 200 000	24 200 000	1
Изкупени собствени акции	(3 739)	(11 076)	2.96	(6 279)	(21 084)	3.36
Общо:	24 196 261	24 188 924		24 193 721	24 178 916	

Акционер	30.06.2024 г.				31.12.2023 г.			
	Брой акции	Стойност	Платени	% Дял	Брой акции	Стойност	Платени	% Дял
Галини-Н ЕООД	2 178 000	2 178 000	2 178 000	9.00%	2 178 000	2 178 000	2 178 000	9.00%
Николай Михайлов	16 276 755	16 276 755	16 276 755	67.26%	16 276 755	16 276 755	16 276 755	67.26%
Десислава Любенова	1 202 056	1 202 056	1 202 056	4.97%	1 202 056	1 202 056	1 202 056	4.97%
Други акционери	4 536 910	4 536 910	4 536 910	18.76%	4 536 910	4 536 910	4 536 910	18.75%
Собствени акции по номинал	3 739	3 739	3 739	0.02%	6 279	6 279	6 279	0.03%
Общо	24 200 000	24 200 000	24 200 000	X	24 200 000	24 200 000	24 200 000	X
Собствени акции по себестойност	(3 739)	(11 076)	(11 076)		(6 279)	(21 084)	(21 084)	
Общо:	24 196 261	24 188 924	24 188 924	100%	24 193 721	24 178 916	24 178 916	100%

Към 30.06.2024 г. Трейс Груп Холд АД притежава общо 3 739 броя собствени акции.

1.13.2. Премии от емисии

Премии от емисии в размер на 21 739 хил.лв., са формирани при емитиране капитал на дружеството през 2007г. - 21 763 хил.лв. и 24 хил.лв. изменения от покупко-продажба на собствени акции

1.13.3. Резерв от преизчисления

Резервът от преизчисления в размер на (904) хил.лв. към 30.06.2024 г. е формиран от курсовите разлики, възникнали в резултат на преизчисляването на финансовите отчети на чуждестранните клонове от функционалната им валута във валутата на представяне на отчета на дружеството-майка.

1.13.4. Резерви

	Резерв от преизчисления	Общи резерви	Други резерви	Общо резерви
Резерви към 31.12.2022 г.	(1 342)	2 420	84 049	85 127
Преизчислени резерви към 31.12.2022 г.	(1 342)	2 420	84 049	85 127
Увеличения от:	-	-	1 236	1 236
Разпределение на печалба			1 236	1 236
Намаления от:	277	-	-	277
Преизчисления на чуждестранни дейности	277			277
Резерви към 31.12.2023 г.	(1 065)	2 420	85 285	86 640
Увеличения от:	-	-	8 798	8 798
Разпределение на печалба			8 798	8 798
Намаления от:	161	-	-	161
Преизчисления на чуждестранни дейности	161			161
Резерви към 30.6.2024 г.	(904)	2 420	94 083	95 599

1.13.5. Финансов резултат

Финансов резултат	Стойност
Печалба към 31.12.2022 г.	5 162
Преизчислен остатък към 31.12.2022 г.	5 162
Увеличения от:	14 849
Печалба за годината 2023	14 847
Други	2
Намаления от:	(5 107)
Разпределение на печалба в резерви	(1 236)
Разпределение на дивиденди	(3 871)
Печалба към 31.12.2023 г.	14 904
Преизчислен остатък към 31.12.2023 г.	14 904
Увеличения от:	9 641
Печалба за годината 2024	9 641
Намаления от:	(14 847)
Разпределение на печалба в резерви	(8 798)
Разпределение на дивиденди	(6 049)
Печалба към 30.6.2024 г.	9 698
Финансов резултат към 31.12.2022 г.	5 162
Финансов резултат към 31.12.2023 г.	14 904
Финансов резултат към 30.6.2024 г.	9 698

1.14. НЕТЕКУЩИ ФИНАНСОВИ ПАСИВИ И ЛИЗИНГ

Нетекущи финансови пасиви	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Задължения по лизингови договори	4 095	3 123
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност	9 167	8 596
Договори за финансова гаранция	1	1
Общо	13 263	11 720

1.14.1. Задължения по лизингови договори - нетекущи

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Задължения по лизинг към свързани лица в групата	118	147
Задължения по лизинг към несвързани лица	3 977	2 976
Общо	4 095	3 123

1.14.2. Финансови пасиви отчитани по амортизирана стойност – нетекущи

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Задължения по получени кредити	9 167	8 596
Общо	9 167	8 596

1.14.2.1. Задължения по получени кредити – нетекущи

Задължения по кредити към свързани лица в групата	-	
Задължения по кредити към финансови предприятия	9 167	8 596
Общо	9 167	8 596

1.14.3. Договори за финансова гаранция – нетекущи

Вид	30.06.2024 г.	31.12.2023 г.
Договори за финансова гаранция за свързани лица в групата	1	1
Общо	1	1

1.15. НЕТЕКУЩИ ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Задължения към свързани лица в групата	571	392
Задължения по доставки	571	392
Задължения по доставки	4 551	3 446
Други търговски задължения	3 142	1 936
Общо	8 264	5 774

1.16. НЕТЕКУЩИ ПРОВИЗИИ

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Провизии за правни задължения	751	822
Провизии за дългосрочни доходи на персонала	94	94
Общо	845	916

1.16.1. Провизии по задължения по строителни договори

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Провизии за правни задължения в т.ч.	751	822
Провизии по задължения по строителни договори	751	822
Общо	751	822

1.16.2. Провизии за дългосрочни доходи на персонала

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Сегашна стойност на задължението на 1 януари	94	76
Непризната актюерска печалба/загуба на 1 януари	(27)	(32)
Задължение признато в баланса на 1 януари	94	76
Разход за лихви	-	2
Разход за текущ стаж	-	11
Актюерска печалба призната през периода	-	5
Сегашна стойност на задължението към 31 декември	94	94
Непризната актюерска печалба/загуба към 31 декември	(24)	(27)
Задължение признато в баланса към 31 декември	94	94

Дългосрочните задължения към персонала включват сегашната стойност на задължението на дружеството, опериращо основно в България и клона в Република Сърбия, за изплащане на обезщетения на наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст. Съгласно Кодекса на труда в България всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. Оценката на дългосрочните доходи на персонала се извършва в края на всяка отчетна година.

1.17. Други нетекущи задължения и пасиви

Вид	30.06.2024 г.	31.12.2023 г.
Задължения по гаранции и депозити	151	275
Общо	151	275

В други нетекущи задължения са включени задължения по издадени банкови гаранции за добро изпълнение за обекти със срок на валидност до 2037г. и разходи за банкови гаранции и застраховки по приключили към 30.06.2024 г. строителни договори със срок на валидност след 30.06.2024 г.

1.18. Текущи финансови пасиви и лизинг

Текущи финансови пасиви	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Задължения по лизингови договори	1 457	1 207
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност	51 216	3 452
Договори за финансова гаранция	1	1
Общо	52 674	4 660

1.18.1. Задължения по лизингови договори – текущи

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Задължения по лизинг към свързани лица в групата	66	93
Задължения по лизинг към свързани лица извън групата	-	4
Задължения по лизинг към несвързани лица	1 391	1 110
Общо	1 457	1 207

1.18.2. Финансови пасиви отчитани по амортизирана стойност – текущи

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Задължения по получени кредити	51 216	3 452
Общо	51 216	3 452

1.18.3. Задължения по получени кредити – текущи

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Задължения по кредити към свързани лица в групата	1 130	1 130
Задължения по лихви по кредити към свързани лица в групата	30	7
Задължения по кредити към финансови предприятия	49 881	2 303
Задължения по лихви по кредити към финансови предприятия	175	12
Общо	51 216	3 452

Получени заеми от несвързани лица

Банка / Кредитор	Договорен размер на кредита	Л. %	Падеж	Обезпечения/Гаранции
Банка ДСК АД	5 000 000,00	1мес.Euribor+ 2.869%	25.6.2025	Ипотекни, залози на вземания, залози на сметки
ОББ АД	11 000 000,00	1год..РАП+1.70%	15.6.2030	Ипотекна, залог на сметки
ОББ АД	5 867 490,00	1мес.РАП+2.% BGN	28.2.2025	Ипотекни, залози на вземания, залози на сметки
Уникредит Булбанк	13 000 000,00	1 месечен РАП 2,05%	2.8.2024	Ипотекни, залози на ДМА, залози на вземания, залози на сметки
Банка ДСК АД	39 116 600,00	1мес.РАП+3.15%	20.12.2024	Ипотекни, залози на ДМА, залози на вземания, залози на сметки гаранция от ЕБВР

Дружеството ежегодно преговаря условията на някои първоначално договорени кредитни линии, вкл. падежните срокове. От датата на преговарянето удължените кредитни линии се представят като нетекущи или текущи банкови заеми.

Договорите за банкови заеми съдържат клаузи с изисквания за поддържане на определени финансови съотношения. Ръководството на Дружеството текущо контролира изпълнението на тези финансови съотношения в комуникация със съответната банка кредитор.

За финансиране на дейността си и управление на ликвидния си риск Дружеството е сключила няколко многоцелеви овърдрафт кредитни линии.

Получените заеми от свързани лица са подробно оповестени в т.3.3. Свързани лица

Саада по получени заеми без кредити от свързани лица

Банка / Кредитор	Краткосрочна част по амортизируема стойност		Дългосрочна част по амортизируема стойност	
	Главница	Лихви	Главница	Лихви
БДСК АД	32 493	122		
ОББ АД	4 735		9 167	
Уникредит Булбанк АД	12 653	53	-	
Общо	49 881	175	9 329	-

1.18.4. Договори за финансова гаранция – текущи

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Договори за финансова гаранция за свързани лица в групата	1	1
Общо	1	1

1.19. ТЕКУЩИ ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Задължения към свързани лица в групата	48 000	54 565
Задължения по доставки	27 082	32 175
Пасиви по договори с клиенти	20 918	22 390

Задължения към свързани лица извън групата	652	762
Задължения по доставки	652	762
Задължения по доставки	122 502	65 427
Пасиви по договори с клиенти	46 626	55 503
Други търговски задължения	403	154
Общо	218 183	176 411

В представените задължения към свързани лица и задължения по доставки към края на периода са включени гаранционни удържки по строителни договори, в размер 23 хил.лв – за свързани лица и 1907 хил.лв – за външни за дружеството лица.

Като пасив по договор Дружеството та представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнила задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение. Активи и пасиви по един и същи договор са представени нетно. Нетираните активи с пасиви по договор към 30.06.2024 г са 13 364 хил. лв

1.20. ДАНЪЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Данък върху добавената стойност	1	3 698
Корпоративен данък	1 071	1 777
Данък върху доходите на физическите лица	108	57
Данък при източника	1	-
Данък върху разходите	5	26
Други данъци	2	12
Други данъци - лихви	2	
Общо	1 190	5 570

Последната данъчна ревизия в дружеството в страната е извършена със заповед Р29002922002875-020-001 от 08.06.2022г. и включва задължения по ЗКПО и ЗДАС за периода 01.12.2016-31.12.2018г. В клона в Република Сърбия последната данъчна ревизия е от 19.03.2019г. / номер 47-00056/2019-0020-000/ и обхваща период до 31.12.2017г.

1.21. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛ

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Задължение към персонал	1 575	1 328
в т.ч. задължения по неизползвани отпуски	411	412
Задължение към социално осигуряване	421	332
в т.ч. задължения по неизползвани отпуски	57	83
Задължение към ключов ръководен персонал - възнаграждения	2 343	218
Задължение по извънтрудови правоотношения - възнаграждения	12	19
Общо	4 351	1 897

1.22. ТЕКУЩИ ПРОВИЗИИ

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Провизии за правни задължения в т.ч.	3 725	4 402
Провизии по съдебни дела	2	739
Провизии по задължения по строителни договори	3 680	3 616
Провизии по други задължения	43	47
Общо	3 725	4 402

1.23. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ПАСИВИ

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Задължения към свързани лица в групата	3	3
Задължения по гаранции и депозити	3	3

Задължения към свързани лица извън групата	7 691	1 854
Задължения по гаранции и депозити	51	49
в т.ч. гаранции на НС, УС, СД	51	49
Задължения по дивиденди	7 640	1 805
Задължения по гаранции и депозити	401	570
Задължения по застраховки	255	260
Други задължения и пасиви	17	15
Общо	8 367	2 702

В други текущи задължения са включени текущи задължения за банкови и търговски гаранции, застраховки, както и задължения за банкови гаранции и застраховки по приключили към 30.06.2024 г. строителни договори.

2. ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ДОХОДИТЕ

2.1. ПРИХОДИ

2.1.1. Приходи от продажби

Вид приход	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Приходи по строителни договори в т.ч.:	250 328	116 182
Признати приходи през периода	250 328	116 182
Приходи от продажби на услуги в т.ч.:	164	242
Комисионни	98	
Услуги с механизация	29	
Транспортни услуги	1	
Управление на обекти	29	242
Други услуги	7	
Общо	250 492	116 424

2.1.2. Други доходи

Вид	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Приходи от оперативен лизинг на собствени активи	1 378	1 811
Получени обещения и неустойки	15	7
Възстановена обезценка на финансови активи	-	1
Отписани обезценки на вземания	82	-
Отписани задължения	10	-
Други доходи /нетно/	45	132
Доходи от продажби на материали	45	6
Приходи от продажби на материали	364	6
Балансова стойност на продадените материали	(319)	-
Резултат от продажба на дълготрайни активи	103	37
Приходи от освобождаване на дълготрайни активи	216	37
Балансова стойност на продадените активи	(113)	-
Приходи от безвъзмездни средства, в т.ч.:	-	6
Безвъзмездни средства, свързани с приходи	-	6
Общо	1 678	2 000

2.1.3. Финансови приходи

Вид приход	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Приходи от участия	1 037	737
Приходи от лихви в т.ч.	240	27
по търговски заеми	27	27

по търговски вземания	213	-
Положителни курсови разлики	258	669
Други финансови приходи	2	1
Общо	1 537	1 434

2.2. РАЗХОДИ

2.2.1. Разходи за материали

Вид разход	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Основни материали	82 708	27 234
Горива и смазочни материали	1 341	1 159
Спомагателни материали, части, инструменти	715	331
Електроенергия, топлоенергия, вода и консумативи	201	216
Рекламни и офис материали и консумативи	162	119
Други материали	146	49
Общо	85 273	29 108

2.2.2. Разходи за външни услуги

Вид разход	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Подизпълнители СМР	110 912	65 342
Услуги с механизация	13 191	6 753
Проектиране, геодезия, лабораторни изпитвания	3 833	1 822
Консултантски и професионални услуги	1 792	790
Транспортни услуги	4 568	757
Охрана, съхранение	2 540	1 041
Застраховки	1 181	1 083
Лизинг - краткосрочен и на активи с ниска стойност	1 700	845
Данъци, такси и съдебни разноски	279	377
Абонаменти, такси, членски внос	231	185
Други външни услуги	492	314
Ремонти и поддръжка	294	135
Комиссионни възнаграждения	107	2
Правни услуги	148	188
Общо	141 268	79 634

2.2.3. Разходи за амортизации

Вид разход	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Разходи за амортизации на собствени активи	1 552	1 281
дълготрайни материални активи за основна дейност	1 195	827
дълготрайни нематериални активи за основна дейност	-	14
дълготрайни материални активи за администрация	146	311
дълготрайни нематериални активи за администрация	40	-
инвестиционни имоти	171	129
Разходи за амортизации на активи с право на ползване	284	366
дълготрайни материални активи за основна дейност	247	209
дълготрайни материални активи за администрация	37	157
Общо	1 836	1 647

2.2.4. Разходи за заплати и осигуровки на персонала

Разходи за:	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Разходи за заплати на в т.ч.	10 129	6 087
производствен персонал	5 113	3 615
административен персонал	5 016	2 472
Разходи за осигуровки на в т.ч.	818	619

производствен персонал	556	432
административен персонал	262	187
в т.ч. разходи на ключов ръководен персонал	3 174	2 260
Общо	10 947	6 706

2.2.5. Разходи за обезценки

Вид разход	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Разходи от обезценка на парични средства	1	-
Общо	1	-

2.2.6. Други разходи

Вид разход	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Разходи за дарения	739	761
Неустойки, лихви и санкции	241	462
Разходи за командировки	270	175
Представителни и социални разходи	128	269
Разходи за брак, липси и отписани вземания	2	39
Други разходи	60	88
Общо	1 440	1 794

Сумата на предоставените дарения на Фондация Трейс за хората за периода е 720 хил. лв.

2.2.7. Корективни суми

Вид разход	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Капитализирани разходи за активи	(414)	(1 300)
Общо	(414)	(1 300)

2.2.8. Финансови разходи

Вид разход	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Разходи за лихви в т.ч.	1 038	308
по търговски заеми	29	10
по заеми от финансови предприятия	899	254
по лизингови договори	110	41
други	-	3
Разходи, свързани с банкови гаранции	752	422
Отрицателни курсови разлики	654	633
Други финансови разходи	200	40
Общо	2 644	1 403

2.2.9. Разход за данъци

Вид разход	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Данъци от печалбата	1 071	82
Други	-	211
Общо	1 071	293

Съгласно действащите законодателства по държави печалбите се облагат с корпоративен данък в размер на 10% за Република България, 15% за Република Сърбия, 16% за Румъния, 21% - за Чехия и 22% в Гърция. Ефективната данъчна ставка върху резултата за периода е в размер на 17%.

3. ДРУГИ ОПОВЕСТЯВАНИЯ

3.1. Договори за строителство

По-големи договори за строителство, неприключили към 30.06.2024 г.:

Договори в процес на изпълнение	Признати приходи по договора (кумулятивно)	Цена на сделката, разпределена към оставащи задължения за изпълнение	Очаквани периоди на признаване на оставащата цена по сделката						Промени в очакваните срокове за удовлетворяване на задължението за изпълнение			
			до 1 г.	%	от 1 до 2 г.	%	над 2 г.	%	Първоначален срок	Актуален срок		
			k1	k2	k7	k8	k9	k10			k11	k12
договор 1	56 986	31 314	27 303	87%	4 011	13%					31.12.2024	2.7.2025
договор 2	23 766	472	472	100%		0%					30.6.2024	
договор 3	42 866	43 478	43 478	100%		0%					31.12.2024	30.6.2025
договор 4	8 315	63 167	18 950	30%	18 950	30%	25 267	40%			31.12.2027	
договор 5	4 710	84 179	25 254	30%	25 254	30%	33 672	40%			31.12.2027	
договор 6	4 120	8 802	8 802	100%		0%					31.12.2024	
договор 7	53 584	39 426	39 426									31.05.2025
договор 8	10 352	154	154									31.07.2024
договор 9	31 130	294 100	130 711		98 033		65 356					30.04.2026
договор 10	6 725	5 010	5 010									
договор 11	13 799	3 638	3 638	100%						2 023		2024
договор 12	229 178	229 024	229 024	100%						2 024		2024
Всичко строителни договори	485 531	802 765	532 222		146 248		124 294					

3.2. Лизинг

3.2.1. Дружеството като лизингополучател

По оперативен лизинг:

Дружеството е страна по договори за получаване на активи под наем на сгради, офиси, строителна техника и транспортни средства, за срок до 1 година, с евентуална опция за удължаване на срока.

Към 30.06.2024 г. има сключени договори за финансов лизинг с несвързани лица за 41 броя активи - строителна техника, машини и транспортни средства и други.

Към 30.06.2024 г. в състава на Имоти, машини и съоръжения са включени активи „с право на ползване“ (оперативен лизинг) и финансов лизинг, както следва:

	Сгради	Машини и оборудване	Транспортни средства	Общо
Отчетна стойност				
Салдо към 31.12.2022	775	3 072	1 690	5 537
Постъпил	230	1 831	715	2 776
Излезл	-	(943)	(977)	(1 920)
Салдо към 31.12.2023	1 005	3 960	1 428	6 393
Ефект от промени в счетоводна политика				-
Преизчислено салдо към 01.01.2024	1 005	3 960	1 428	6 393
Постъпил	-	2 396	-	2 396
Излезл	-	(288)	(224)	(512)
Ефекти от валутни преизчисления	(1)	-	(2)	(3)
Салдо към 30.6.2024	1 004	6 068	1 202	8 274
Амортизация				
Салдо към 31.12.2022	620	439	772	1 831
Постъпил	216	406	222	844
Излезл	-	(362)	(373)	(735)

Ефекти от валутни преизчисления	-	-	4	4
Сaldo към 31.12.2023	836	483	625	1 944
Постъпили	9	170	105	284
Излезли	-	(54)	(169)	(223)
Ефекти от валутни преизчисления	-	-	(1)	(1)
Сaldo към 30.6.2024	845	599	560	2 004
Балансова стойност				
Балансова стойност към 31.12.2023	169	3 477	803	4 449
Балансова стойност към 30.6.2024	159	5 469	642	6 270

Лизинговите активи са по оперативен и финансов лизинг от външни лица и свързани лица извън групата (само оперативен лизинг)

3.2.2. Дружеството като лизингодател

По оперативен лизинг:

Матуритетният анализ на бъдещите недисконтирани постъпления по оперативен лизинг към несвързани лица по години е както следва:

Бъдещи лизингови постъпления по договори за финансов лизинг с несвързани лица към 30.6.2024 г.						
	До 1 г.	От 1 г.- до 2 г.	От 2 г.-до 3 г.	От 3 г.- до 4 г.	От 4 г.-до 5 г.	Над 5 г.
Лизингови постъпления	696	690	690	690	690	-
Общо						3 456
Бъдещи лизингови постъпления по договори за оперативен лизинг с несвързани лица към 31.12.2023 г.						
	До 1 г.	От 1 г.- до 2 г.	От 2 г.-до 3 г.	От 3 г.- до 4 г.	От 4 г.-до 5 г.	Над 5 г.
Лизингови постъпления	592	612	612	612	612	-
Общо						3 040

Бъдещите лизингови постъпления по оперативен лизинг със свързани лица в групата са посочени в т. 3.3. Свързани лица и сделки със свързани лица.

3.3. Свързани лица и сделки със свързани лица

Дружеството оповестява следните свързани лица:

Мажоритарен собственик на капитала на дружеството упражняващ контрол е Николай Ганчев Михайлов – 67,26%, притежавани пряко и косвено.

Дъщерни предприятия на дружеството:

Трейс БГ ЕООД, България
Трейс Ямбол АД, България
УСМ АД, България – в ликвидация
Трейс Механизация ЕАД
Трейс Пропъртис ЕООД, България
Инфра Комерс ЕООД, България
Трейс Сърбия АД Ниш, Сърбия
Трейс Билд ЕООД, Сърбия
Асфалт Комерс ЕООД, България
Трейс Рент ЕООД, България

Подробна информация за инвестициите в ДЗЗД, дъщерни на Дружеството, е посочена в приложение 1.4.1 Инвестиции в дъщерни предприятия.

Асоциирани предприятия на дружеството:

Подробна информация за инвестиции на Дружеството в ДЗЗД със значително участие е представена в пояснително приложение 1.4.2. Инвестиции в асоциирани предприятия.

Други свързани лица към 30.06.2024 г:

Галини - Н ЕООД – дружество свързано чрез основния акционер
 Галини ЕООД – дружество свързано чрез основния акционер
 Саут солар парк ЕООД – дружество свързано чрез основния акционер
 Ню Алайънс ООД – дружество свързано чрез основния акционер
 Фондация Трейс за хората ЮЛНЦ – Трейс Груп Холд АД основен учредител

Дружества, свързани чрез ключов ръководен персонал към 30.06.2024 г.

Новита АД, Бордони ЕООД, Синтерметали ЕООД-в ликвидация, Аеро плазза АД, Диджиналитикс ООД, Роуд дизайн АД, Лепица ленд ООД, Трескавец ООД, Химик АД, Евилард България ЕООД, Дивел- ПСТ ООД

Ключов ръководен персонал на предприятието:

Николай Ганчев Михайлов - Председател на Надзорен съвет
 Манола Пейчев Денев - Член на Надзорен съвет
 Мариела Иванова Рунтева- Член на Надзорния съвет
 Десислава Иванова Любенова – Председател на УС
 Боян Стоянов Делчев – Главен изпълнителен Директор и Член на УС
 Манола Танев Кавръков -Член на УС

Дружеството оповестява следните сделки и салда със свързани лица, които са осъществени по пазарни цени и не се отличават от тези за несвързани лица:

3.3.1. Продажби на свързани лица в групата

Клиент	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Трейс БГ ЕООД	616	683
Трейс Ямбол АД	1	1
Инфра комерс ЕООД	5	6
Трейс Пропъртис ЕООД	4 263	3 537
Трейс Механизация ЕООД-от 04.03.2021		8
Трейс Сърбия АД, Ниш, Сърбия	1 180	1 395
Трейс Билад ООД, Сърбия	2 951	805
Асфалт Комерс ЕООД	354	336
ДЗЗД Братово	2	
ДЗЗД Проект Пловдив	13 676	8 206
ДЗЗД Драгалевци 2021	10 606	2 311
ДЗЗД Метро Слатина	7 383	87
ДЗЗД ТРЕЙС ЗОНА 1	657	279
Трейс Рент ЕООД	9	
ДЗЗД Друм 2022	7 150	
ДЗЗД Гара Плиска	2 324	86
ДЗЗД Метро Шипка	4 390	65
ДЗЗД Метро Строителство / от 14.11.2019г./	6	
ДЗЗД КР Своге	276	4 043
ДЗЗД ВИК СТАРА ЗАГОРА	128	5 194
ДЗЗД Поддържане 2022	7 939	11 791
Общо	63 916	38 833

3.3.2. Покупки от свързани лица в групата

Доставчик	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Трейс БГ ЕООД	18 519	23 968
Инфра комерс ЕООД	20 056	9 006
Трейс Сърбия АД, Ниш, Сърбия	2 835	575
Асфалт Комерс ЕООД	839	571
Трейс Механизация ЕООД	28	10

ДЗЗД Проект Пловдив		1
ДЗЗД КР Своге		2
Трейс Рент ЕООД	148	
Общо	42 425	34 133

Основния вид сделки със свързани лица за периода 01.01-30.06.2024 г представляват получени СМР (главно от Трейс БГ ЕООД) и закупени материали (от Инфра Комерс ЕООД).

3.3.3. Вземания от свързани лица в групата

Клиент	30.6.2024	31.12.2023 г.
Трейс БГ ЕООД	6801	7882
Трейс Ямбол АД	5	13
Инфра комерс ЕООД	1678	9856
УСМ АД - в ликвидация от 24.06.24г.		316
Асфалт комерс ЕООД	810	947
Трейс пропъртис ЕООД	10836	6519
Трейс Сърбия АД, Ниш, Сърбия	2400	1219
Трейс Механизация ЕООД	27	27
Трейс Билд ООД, Сърбия	4227	2725
ДЗЗД Трейс Своге	36	36
ДЗЗД Чепеларе	25	25
ДЗЗД Люлин Трейс	110	110
ДЗЗД Маркировка 2014	74	74
ДЗЗД Опълченска	7	
ДЗЗД Метро строителство от 14.11.19г.	4	4
ДЗЗД Проект Пловдив	15790	9898
ДЗЗД Брагово	2	
ДЗЗД ТРЕЙС ЗОНА 1	355	873
ДЗЗД КР Своге		3028
ДЗЗД Поморие 2020	1	1
ДЗЗД Драгалевци 2021	13531	8209
ДЗЗД ВИК Стара Загора	1226	4713
ДЗЗД Скобелево 2022	15	
ДЗЗД Метро Слатина	2503	44
ДЗЗД Поддържане 2022	5040	3956
ДЗЗД Гара Плиска	477	88
ДЗЗД Метро Шипка	2442	36
ДЗЗД Друм 2022	1933	2182
Обезценка	(227)	(227)
Общо	70 128	62 554

В посочените салда са включени активи по договор, елиминирани в салдата на вземания от свързани лица с пасиви по договор по едни и същи договори в размер на 3 750 х.лв към 31.12.2023 г и 3 428 х.лв към 30.06.2024 г.

3.3.4. Задължения към свързани лица в групата

Доставчик	30.6.2024	31.12.2023 г.
Трейс БГ ЕООД	15 944	19 458
Инфра комерс ЕООД	6 388	8 964
УСМ АД - в ликвидация от 24.06.24г.	2	2
Трейс Механизация ЕООД	8	2
Трейс Сърбия АД, Ниш, Сърбия	4 924	4 003
Асфалт Комерс ЕООД	365	107
ДЗЗД Проект Пловдив	2	1 376
ДЗЗД КР Своге	3	183
ДЗЗД ВИК Стара Загора		100
ДЗЗД Драгалевци 2021	3 141	4 311

ДЗЗД Метро Слатина	7 235	7 505
ДЗЗД Гара Плиска	2 377	2 989
ДЗЗД Метро Шипка	11 612	9 703
Трейс Рент ЕООД	1	7
Общо	52 002	58 710

В посочените салда са включени пасиви по договор, елиминирани в салдата на задължения към свързани лица в групата с активи по договор по един и същи обекти в размер на 3 750 х.лв към 31.12.2023 г и 3 428 х.лв към 30.06.2024 г.

ПРЕДОСТАВЕНИ КРЕДИТИ НА СВЪРЗАНИ ЛИЦА В ГРУПАТА

Кредитополучател	Договорен размер на кредита	Л. %	Падеж	Обезпечения/Гаранции
Трейс Билд ООД, Сърбия	149	4,7%	31.12.2023	запис на заповед
Трейс Рент ЕООД	500	4%	15.12.2024	запис на заповед
Асфалт Комерс ЕООД	2000	4%	31.12.2023	запис на заповед
ДЗЗД Драгалевци 2021	72	3%	31.1.2024	запис на заповед

3.3.5. Салда по кредити, предоставени на свързани лица в групата

Кредитополучател	Краткосрочна част по амортизируема стойност		Дългосрочна част по амортизируема стойност	
	Главница	Лихви	Главница	Лихви
Трейс Билд ООД, Сърбия		1		
ДЗЗД Проект Пловдив		4		
ДЗЗД Драгалевци 2021	95	2		
Трейс Рент ЕООД	443	-		
Трейс БГ АД	-	58		
Общо	538	65	-	-

3.3.6. Начислени приходи от лихви по Предоставени Заеми

Кредитополучател	Вземане към	Начислени	Получени	Вземане към
	31.12.2023 г.	през 2024 г.	през 2024 г.	30.6.2024
Трейс БГ ЕООД	58	-	-	58
Трейс Рент ЕООД	-	3	3	-
Инфра Комерс ЕООД	1	-	1	-
ДЗЗД Драгалевци 2021	1	1		2
Трейс Билд ООД, Сърбия	4	5	8	1
Общо	64	13	12	65

ПОЛУЧЕНИ ЗАЕМИ ОТ СВЪРЗАНИ ЛИЦА В ГРУПАТА

3.3.7. Салда по получени заеми от свързани лица в групата

Банка / Кредитор	Краткосрочна част по амортизируема стойност		Дългосрочна част по амортизируема стойност	
	Главница	Лихви	Главница	Лихви
ТРЕЙС МЕХАНИЗАЦИЯ ЕООД	1 130	30		
Общо	1 130	30	-	-

3.3.8. Начислени разходи за лихви по Получени заеми

Банка / Кредитор	Задължение	Начислени	Платени	Задължение
	31.12.2023 г.	през 2024 г.	през 2024 г.	30.6.2024
ТРЕЙС МЕХАНИЗАЦИЯ ЕООД	7	23		30
Общо	7	23	-	30

3.3.9. Бъдещи брутни постъпления от свързани лица в групата по договори за оперативен лизинг

Бъдещи лизингови постъпления по договори за оперативен лизинг със свързани лица в групата към 30.6.2024 г.						
	До 1 г.	От 1 г.-до 2 г.	От 2 г.-до 3 г.	От 3 г.-до 4 г.	От 4 г.-до 5 г.	Общо
Лизингови постъпления	2 046	2 046	2 046	2 046	2 046	10 230
Бъдещи лизингови постъпления по договори за оперативен лизинг със свързани лица в групата към 31.12.2023 г.						
	До 1 г.	От 1 г.-до 2 г.	От 2 г.-до 3 г.	От 3 г.-до 4 г.	От 4 г.-до 5 г.	Общо
Лизингови постъпления	2.160	2 160	2 160	2 160	2 160	10 800

3.3.10. Продажби на други свързани лица

Клиент	30.6.2024 г.	30.6.2023 г.
Дружества свързани чрез ключов ръководен персонал	173	39
Общо	173	39

Балансовата стойност на продадените на други свързани лица активи към 30.6.2024г. е 84 хил.лв

3.3.11. Покупки от други свързани лица

Доставчик	30.6.2024 г.	30.6.2024 г.
Дружества свързани чрез основен акционер	112	2
Дружества свързани чрез ключов ръководен персонал	720	715
ЮАНЦ – основен учредител	126	184
Общо	958	901

3.3.12. Вземания от други свързани лица

Клиент	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Асоциирани дружества	406	424
Дружества свързани чрез основен акционер	8	7
Дружества свързани чрез ключов ръководен персонал	8	8
Обезценки	(154)	(154)
Общо	268	285

3.3.13. Задължения към други свързани лица

Доставчик	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Дружества свързани чрез основен акционер	600	696
Дружества свързани чрез ключов ръководен персонал	99	112
Дивиденди	7 640	1 804
Други	4	4
Общо	8 343	2 616

Задълженията към други свързани лица към 30.6.2024 г. и 31.12.2023г. са необезпечени и безлихвени.

Предоставени заеми на други свързани лица-няма.

3.3.14. Доходи на ключов персонал

Вид	Начислени суми за:					
	краткоср. доходи на наети лица	доходи след прекратява не на труд.правоо тнош.	други дългосро чни доходи	доходи при напускан е	плащани я на базата на акции	компенсируем и отпуски
Управителен съвет	338		1 700			
Надзорен съвет	586		550			
Общо:	924	-	2 250	-	-	-

Дружеството счита за ключов ръководен персонал тези лица, които могат да вземат решения и да се разпореждат от името на дружеството.

Подробна информация за възнагражденията на ключовия ръководен персонал е предоставена в Доклада относно прилагане политиката за възнагражденията.

3.4. Управление на капитала

С управлението на капитала дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите, стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитала.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост. Това съотношение се изчислява между нетния дългов капитал към общата сума на капитала. Нетният дългов капитал се определя като разлика между всички привлечени заемни средства (краткосрочни и дългосрочни) така, както са посочени в индивидуалния отчет за финансовото състояние и паричните средства и парични еквиваленти. Общата сума на капитала е равна на собствения капитал и нетния дългов капитал.

В таблицата по-долу са представени съотношенията на задлъжнялост на база структурата на капитала към 30.6.2024г.

Вид	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Общо дългов капитал, т.ч.:	263 368	83 656
Финансови пасиви свързани лица	29 649	15 160
Финансови пасиви несвързани лица	233 719	68 496
Намален с:	(4 346)	(6 483)
паричните средства и парични еквиваленти		
Нетен дългов капитал	259 022	77 173
Общо собствен капитал	151 225	147 462
Общо капитал	410 247	224 635
Съотношение на задлъжнялост	0,63	0,34

3.5. Финансови рискове

В хода на обичайната си дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: валутен риск, кредитен риск и ликвиден риск. Затова общото управление на риска е фокусирано върху минимизирането на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати. Финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на услугите, предоставяни от дружеството, да се оценят адекватно формите на

поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложено дружеството при осъществяване на неговата дейност, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

3.5.1. Кредитен риск

При осъществяване на своята дейност дружеството е изложено на кредитен риск, който е свързан с риска някои от контрагентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове задълженията си към него.

Финансовите активи на дружеството са концентрирани в три групи: парични средства и вземания от клиенти, финансови активи – предоставени заеми.

Дружеството редовно следи за неизпълнението на задълженията на свои клиенти и други контрагенти, установени индивидуално или на групи, и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Когато разходите не са прекалено високи, се набавят и използват данни за кредитен рейтинг от външни източници и/или финансови отчети на клиентите и другите контрагенти. Политика на Дружеството е да извършва трансакции само с контрагенти с добър кредитен рейтинг.

Паричните средства в дружеството и разплащателните операции са съсредоточени в следните банки - Уникредит Булбанк АД, Банка ДСК АД, ОББ АД и Юробанк България АД. Ръководството счита, че не е налице риск, доколкото обслужващите банки са със стабилна ликвидност.

3.5.2. Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност за финансиране на стопанската си дейност. Текущо матуритетът и своевременното осъществяване на плащанията се следи от финансово-счетоводния отдел, като се поддържа необходимата информация за наличните парични средства и предстоящите плащания.

3.5.3. Лихвен риск

Лихвен риск е рискът, че справедливата стойност или бъдещите парични потоци на държаните от дружеството финансови активи и пасиви ще варират поради промени в пазарните лихви. Инструментите с фиксиран лихвен процент са изложени на риск на справедливата стойност на лихвения процент - промените в нивата на пазарния лихвен процент ще повлият на стойността на държаните финансови активи и пасиви с фиксирана лихва. Финансовите активи и пасиви с плаващ лихвен процент са изложени на риск на паричния поток - бъдещите парични потоци от тях ще зависят от промени в пазарните лихвени проценти.

Като цяло в структурата на активите и пасивите на Дружеството, лихвоносните финансови активи и пасиви имат значителен дял, представляващи вземания и задължения по договори за финансов лизинг, получени и предоставени заеми.

3.5.4. Валутен риск

Дружеството е изложено на валутен риск дотолкова, че всички клонове оперират в държави с променлив курс на местната валута – сръбски динари, чешки крони, македонски денари, украински гривни, румънски леи.

3.6. Ключови приблизителни оценки и преценки на ръководството с висока несигурност

В настоящия финансов отчет при определяне на стойността на някои от активите, пасивите, приходите и разходите ръководството е направило някои счетоводни предположения и приблизителни счетоводни преценки. Всички те са направени на основата на най-добрата преценка и

информация, с която е разполагало ръководството към края на отчетния период. Действителните резултати биха могли да се различават от представените в настоящия финансов отчет.

3.6.1. Обезценка на имоти, машини и съоръжения, нематериални активи и инвестиционни имоти

Съгласно изискванията на МСС 36 към края на отчетния период се прави преценка дали съществуват индикации, че стойността на даден актив от Имотите, машините и съоръженията, Нематериалните активи или Инвестиционните имоти е обезценена. В случай на такива индикации се изчислява възстановимата стойност на актива и се определя загубата от обезценка.

Към 30.06.2024 г. на база на извършен преглед не са установени индикации за обезценка на материални запаси, нетекущи активи/имоти, машини, съоръжения и оборудване/ и инвестиции.

3.6.2. Полезни животи и остатъчни стойности на имоти, машини и съоръжения

Финансовото отчитане на имоти, машини и съоръжения включва използването на приблизителни оценки за техните очаквани полезни животи и остатъчни стойности, които се базират на преценки от страна на ръководството на дружеството. Информация за полезния живот на активите е представена в т.2.8.Имоти, машини и съоръжения.

Към 30.06.2024 г. на база на извършен преглед не са установени условия за промени в определения полезен живот и остатъчна стойност на имоти, машини и съоръжения.

3.6.3. Обезценка на инвестиции в дъщерни, асоциирани и съвместни предприятия

Дружеството класифицира като инвестиции в дъщерни дружества, когато притежаваните от него акции, дялове или други права в други дружества, превишават 50 % от капитала им, или по друг начин е в състояние да ръководи и определя финансовата и оперативната им политика, така че да се извличат изгоди в резултат на дейността им. Съвместно предприятие, върху което Дружеството и другите страни притежават съвместен контрол върху предприятието имат право на нетните активи на предприятието. Асоциирани са тези предприятия, върху които Дружеството оказва значително влияние и условно притежава от 20 до 50% от капитала им, но които не дъщерни предприятия и съвместни предприятия.

Те се оценяват по себестойност, намалена със загубите от обезценки. Към датата на всеки отчет ръководството прави анализ и оценка дали съществуват индикатори за обезценка на неговите инвестиции и какъв е евентуалният размер на загубите от обезценка. Ръководството е приело като индикатори за обезценка на инвестициите в други дружества: отчитане на отрицателна стойност на нетните активи или активи под регистрирания основен капитал, значително превишение на задълженията над вземанията, съществени ограничения в дейността, значително редуциране на обемите и/или преустановяване дейността на дружеството, в което е инвестирано, отчитане на загуби за продължителен период от време, тенденция на влошаване на основни финансови показатели. При преценката си Ръководството подхожда индивидуално спрямо всяка инвестиция и съответните индикатори, като приема, че наличието на повече от един налага преглед на оценката. Тестовите и преценките на ръководството за обезценка на инвестициите са направени през призмата на неговите прогнози и намерения относно бъдещите икономически изгоди, които се очаква да бъдат получени от дъщерните дружества, включително търговски и производствен опит, осигуряване на позиции на български и чуждестранни пазари, очакванията за бъдещи приходи и пр.

Инвестициите в дъщерни предприятия се оценяват по себестойност, намалена със загубите от обезценки. Към датата на всеки отчет ръководството съгласно възприетата счетоводна политика прави анализ и оценка дали съществуват индикатори за обезценка на неговите инвестиции и какъв е евентуалният размер на загубите от обезценка. Ръководството е приело като индикатори за обезценка на инвестициите в други дружества, без да изчерпва всички възможни:

- отчитане на отрицателна стойност на нетните активи или активи под регистрирания основен капитал,
- значително превишение на задълженията над вземанията, съществени ограничения в дейността,
- значително редуциране на обемите и/или преустановяване дейността на дружеството, в което е инвестирано,

- отчитане на загуби за продължителен период от време,
- тенденция на влошаване на основни финансови показатели.

Тестовите и преценките за обезценка на инвестициите са направени през призмата на неговите прогнози и намерения относно бъдещите икономически изгоди, които се очаква да бъдат получени, анализ на текущото финансово състояние, включително търговски и производствен опит, осигуряване на позиции на български и чуждестранни пазари, очакванията за бъдещи приходи и пр.

3.6.4. Обезценка на материални запаси

Към края на всеки отчетен период ръководството прави преглед на наличните материални запаси – материали, продукция, стоки, за да установи дали има такива, на които нетната реализуема стойност е по-ниска от балансовата им стойност.

При този преглед към 30.06.2024 г. не са установени индикации за обезценка на материални запаси.

3.6.5. Обезценка на финансови активи

Към края на всеки отчетен период ръководството изчислява и признава загуби за очаквани кредитни загуби и кредитни обезценки за финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, дългови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, активи по договори с клиенти и договори за финансова гаранция.

За прилагането на тези изчисления ръководството на дружеството прави редица важни преценки, като: а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск; б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби; в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби, г) установяване и оценка за корелацията между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тях в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби; д) специфични допускания и преценки при някои индивидуални вземания, включително от свързани лица.

Към края на периода Дружеството притежава: финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, включващи търговски вземания и предоставени заеми; активи по договори с клиенти и договори за финансова гаранция

За изчисляване на очакваните кредитни загуби по отношение на търговските вземания са приложени опростеният подход, съгласно МСФО 9, и матрица на провизиите. Вземанията са разгледани на колективна база, спрямо вероятността за неизпълнение и потенциалните загуби в резултат на това, изчислени въз основа на историческите данни на Дружеството за 5 годишен период, като за вземания, които има достатъчно информация, са взети предвид обективни външни и начислена кредитна обезценка.

Предоставените заеми са разгледани на индивидуална база по отношение на очаквани кредитни загуби. За определянето на кредитния риск Дружеството ползва вътрешна методология за кредитен рейтинг, която в контекста на определението за „нисък кредитен рейтинг“ е основана и съвместима с утвърдена световна дефиниция в това отношение, а за определянето на потенциалните загуби са ползвани публикувани данни, коригирани спрямо обстоятелствата, като за вземания, за които е налице достатъчно информация е призната кредитна обезценка.

Договорите за финансова гаранция са разгледани аналогично на предоставените заеми, като е отчетен ефектът от издадената гаранция по отношение на лицето, за което е предоставена.

Движението на обезценките на вземания през периода 01.01-30.06.2024 г е следното:

	30.6.2024 г.	31.12.2023 г.
Салдо в началото на периода	13 858	13 564
Увеличение на коректива за обезценки, признато в ОД за периода	1	581
Намаление на коректива за обезценки, признато в ОД за периода	(82)	(6)
Изписани суми по несъбираеми вземания	(74)	(269)
Валутни преизчисления		(12)
Салдо в края на периода	13 703	13 858

По видове обезценки изменението е следното:

Вид	31.12.2023 г.	Движение за 2024		Изписани суми по несъбир. вземания	30.6.2024
		увеличение признато в ОД	намаление признато в ОД		
Обезценка на вземания по договори с клиенти	(850)		82	74	(694)
Обезценка на вземания по предоставени аванси	(43)				(43)
Обезценка на вземания по съдебни спорове	(55)				(55)
Обезценка на финансови активи и лизинг	(507)				(507)
Обезценка на парични средства	(22)	(1)			(23)
Обезценка на инвестиции	(12 379)				(12 379)
Договори за финансова гаранция	(2)				(2)
Общо	(13 858)	(1)	82	74	(13 703)

3.6.6. Признаване на приходи по договори с клиенти

Дружеството признава приходи по договори за строителство, на базата на задължението за изпълнение, удовлетворявано в течение на времето, само ако е в състояние да направи обоснована оценка на степента на напредъка към пълно удовлетворяване. Степента на напредъка е преразгледана към края на отчетния период, за което са ползвани методи на вложените ресурси, по-специално бюджетите на очакваните и действително извършените разходи, както и методи, отчитащи продукцията за договори, където Дружеството е пряк изпълнител, които Ръководството счита за уместни. Независимо от това, в бъдеще могат да настъпят промени, доколкото е възможно да не са взети предвид факти и обстоятелства, които не са били известни или под контрола на Ръководството, както и поради факта, че в края тези договори подлежат на формално одобрение и/или приемане от клиента и/или трета страна – държавен орган.

Договорите за доставки на продукция, стоки и услуги за отчетния период и към края му касаят отделни доставки или в серия, с удовлетворени задължения за изпълнение или с частично удовлетворени задължения, при които Дружеството има право на възнаграждение в размер на равен на стойността на прехвърлените стоки, за които има право да фактурира. Ръководството не счита, че има вероятност да настъпят промени по отчетените приходи, салда и вземания по тези договори в бъдеще.

Обещаните възнаграждения по действащите и незавършени през периода договори за строителство и други доставки са по фиксирани цени, за които не са предвидени промени.

3.6.7. Провизии

Дружеството отчита следните видове провизии:

- Провизии по строителни договори във връзка с поети гаранции за отстраняване на евентуални рекламации от страна на възложителя и други свързани разходи по приключили договори за строителство;
- Провизии по съдебни спорове;
- Провизии за други задължения по поети договорни ангажименти

Сумата на признатата провизия е най-добрата приблизителна оценка на разходите, необходими за покриване на настоящото задължение към датата на индивидуалния отчет.

Провизиите се прензчисляват на всяка дата на индивидуалния отчет на база най-добрата текуща оценка за погасяване на задължението. Промените в оценката може да са в резултат на промени в стойността или разпределението във времето на изходящите парични потоци или на промени в лихвените проценти (дисконтови фактори).

3.6.8. Провизии по строителни договори

Дружеството има ангажимент съгласно сключени договори за СМР услуги да извършва отстраняване на евентуални рекламации от страна на възложителя за собствена сметка за определен в договорите

срок. Оценката на тези провизии се извършва от вътрешни специалисти с подходяща квалификация и опит, при приключване на всеки строителен обект, за който Дружеството има такова посто задължение, въз основа на преходен опит с подобни обекти. Определянето на провизията по строителни договори изисква Ръководството да направи преценка относно разходите за отстраняване на евентуални рекламации от страна на възложителя към датата на индивидуалния отчет за финансовото състояние.

3.6.9. Актюерски оценки

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор, които предположения са преценени от ръководството като разумни и уместни за дружеството. Начислените провизии по актюерска оценка за дългосрочните задължения към персонала са посочени в т. 1.16.2. Провизии за дългосрочни доходи на персонала

3.6.10. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случай, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай на базата на специфичните факти и обстоятелства.

3.6.11. Лизинг

Определяне дали даден договор съдържа лизинг или лизингови елементи

При идентифициране и класифициране на лизинг или на лизингов елемент в даден договор, дружеството преценява дали договорът съдържа идентифициран актив и дали по силата на него се прехвърля правото на контрол над използването на същия актив за съответния по договора срок.

За да определи дали по силата на договор се прехвърля контрол над използването на определен актив дружеството преценява дали през целия период на ползване има следните права:

- правото да получава по същество всички икономически ползи от използването на определения актив;
- правото да определя и ръководи използването и експлоатацията на идентифицирания базисен актив.

За признатите договори за лизинг, ръководството е стигнало до заключение, че в рамките на обхвата на правото си на ползване, определено в договора, дружеството има право да взема съответните решения относно това как и с каква цел да бъдат използвани активите, като е в състояние да определя работно време и лицата, които имат достъп до активите.

Определяне на срока на лизингови договори с опции за подновяване и прекратяване – като лизингополучател

Дружеството определя срока на лизинга като неотменимния период на лизинга, заедно с

а) периодите, по отношение, на които съществува опция за удължаване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че дружеството ще упражни тази опция и

б) периодите, по отношение, на които съществува опция за прекратяване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че дружеството няма да упражни тази опция.

Дружеството прилага преценки при определяне дали притежава достатъчна степен на сигурност, че ще упражни опцията за удължаване или за прекратяване, като взема предвид всички факти и

обстоятелства, които създават икономически стимули за упражняване на опция за удължаване или за не упражняване на опция за прекратяване.

След датата на стартиране на лизинга дружеството прави повторна оценка на срока на договора, при настъпване на важно събитие или съществено изменение в обстоятелствата, което е под негов контрол и засяга това доколко е достатъчно сигурно, че дружеството ще упражни опция, която не е била отразена при определяне на срока или няма да упражни опция, която преди това е била отразена при определяне на срока на договора.

Определяне на диференциален лихвен процент на договори за лизинг, в които дружеството е лизингополучател

В случаите, в които дружеството е лизингополучател и не може непосредствено от договорите да определи лихвения процент, необходим му за дисконтиране на задълженията по лизинг, тя използва диференциалния лихвен процент, който би плащала в случай, че вземе финансови средства, необходими за получаването на актив със сходна стойност на актива с „право на ползване“, за сходен период от време, при сходно обезпечение и в сходна икономическа среда. За договори, за които дружеството няма аналогично финансиране, то търси наблюдаеми данни като пазарни нива на кредитите и банкова статистика, която е публично достъпна.

На тази база, ръководството е приело че диференциален лихвен процент е 3%, на база анализа на лихвените равнища на ползвани от него привлечени средства с подобни характеристики:

- за оперативни лизингови договори за движими активи на база лихвен % по договорите за финансов лизинг на дружеството към 01.01.2024г.
- за оперативни лизингови договори за недвижими активи на база лихвен % по договори за инвестиционни кредити на дружеството към 01.01.2024г.

Преглед за индикатори за обезценка на активите с „право на ползване“

Към датата на всеки отчет ръководството на дружеството извършва преглед за обезценка на активите с „право на ползване“. Ако са налице индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност то последната се изписва до възстановимата стойност на активите.

Съдебни дела

Към 30.06.2024г. Дружеството е ищец и ответник по следните по-съществени дела:

1. Търговско дело № 2413/2023 г. по описа на СГС; ТГХ АД е ищец, Столична община е ответник. Предявен е частичен иск в размер на 555 413,12 лв. с правно основание чл. 266, ал. 1 от ЗЗД и чл. 117а от ЗОП и чл. 86 от ЗЗД.
2. Търговско дело № 486/2023 г. по описа на ОС Стара Загора; ТГХ АД е ищец, Община Стара Загора е ответник. Предявен е частичен иск в размер на 1 128 782,22 лв. с правно основание чл. 266, ал. 1 от ЗЗД и чл. 117а от ЗОП и чл. 86 от ЗЗД.

По откритите заведени съдебни дела срещу дружеството ръководството е преценило, съвместно с вътрешни правни експерти и привлечени външни адвокати, че на настоящия етап вероятността и рисковете за негативен изход от тях е все още под 50 %, поради което не са признати провизии за задължения по дела в отчета за финансовото състояние.

3.7. Събития след края на отчетния период

Няма